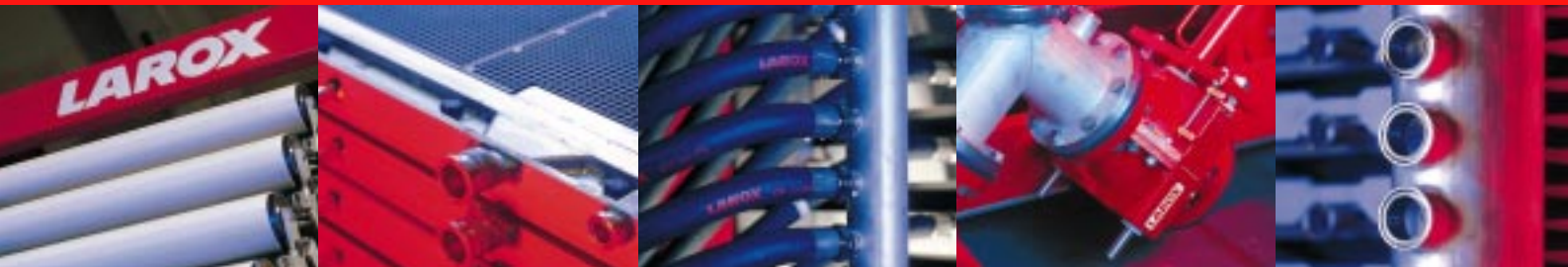

VUOSIKERTOMUS

1998

LAROX®

Separates the best from the rest

SISÄLTÖ

- 3 Larox lyhyesti
- 3 Laroxin arvot
- 4 Toimitusjohtajan katsaus
- 6 Larox-konserni
- 8 Kaivos- ja metallurginen teollisuus
- 10 Kemian- ja muu prosessiteollisuus
- 12 Larox Service
- 14 Kirkastussuodattimet
- 15 Teollisuuden erikoisventtiilit
- 16 Hallitus
- 17 Laroxin organisaatio
- 18 Larox-verkosto

Toisessa niteessä

- 3 Hallituksen toimintakertomus
- 5 Tuloslaskelmat
- 6 Taseet
- 8 Rahoituslaskelmat
- 9 Tilinpäätöksen liitetiedot
- 16 Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä
- 16 Tilintarkastuskertomus
- 17 Osakkeet ja osakkaat
- 19 Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

LAROX SIJOITTAJAINFORMAATIO 1999

Vuonna 1999 Larox julkaisee vuosikertomuksen lisäksi kaksi osavuosikatsausta, ensimmäisen ajalta 1.1.-30.4.1999 perjantaina 28.5.1999, ja toisen ajalta 1.1.-31.8.1999 perjantaina 1.10.1999.

Laroxin muuta sijoittajainformaatiota on tilattavissa Larox Oyj:stä, puhelin (05) 668 811, fax (05) 668 8277, sähköposti info@larox.com.

Larox Oyj:n B-osake noteerataan Helsingin Arvopaperipörs-sin I-listalla. Tiedot osakkeesta on saatavissa internetistä Hel-singin Arvopaperipörs-sin ylläpitämästä palvelusta osoitteesta <http://www.hex.fi/suomi/listayhtiot/LAR.html>. Internetissä tietoa Larox-konsernista on myös osoitteessa <http://www.larox.com>.

LAROX LYHYESTI

Larox on luotettava ja asiakaslähtöinen yhtiö. Larox edustaa liiketoiminta-alansa korkeinta laatua ja osaamista maailmanlaajuisesti. Laroxin automaattiset painesuodattimet, kirkastussuodattimet ja letkuventtiilit auttavat prosessiteollisuuden asiakkaita säästämään energiaa, vähentämään päästöjä, yksinkertaistamaan tuotantoprosessejaan ja parantamaan lopputuotteensa laatua.

Konserniin kuuluu emoyhtiön lisäksi kuusi tytäryhtiötä ja kahdeksan myyntikonttoria. Konsernin palveluksessa on 303 henkilöä.

Tällä hetkellä lähes 600 painesuodatinta, useita satoja kirkastussuodattimia ja runsaat 15 000 Larox-venttiiliä on toiminnassa yli 50 eri maassa.

LAROXIN ARVOT

Asiakaslähtöisyys

Olemme olemassa asiakasta varten

- Asiakaslähtöinen organisaatio
- Paikallinen asiakaspalvelu
- Joustava toiminta asiakkaan tarpeen mukaan

Luotettavuus

Teemme mitä lupaamme

- Luotettavat koetulokset
- Tarkat laskelmat
- Oikea-aikaiset toimitukset
- Taattu jälkihuolto
- Rehellisyys

Laadukkuus

Toimimme ammattitaitoisesti ja

tehokkaasti alusta loppuun

- Jatkuvasti kehittyvä laatu järjestelmä
- ISO 9000 -sertifikaatti
- Laatujohtaminen kaikilla tasoilla

Johtava osaaminen

Hiemme osaamisemme huippuunsa

- Tuotekehitys
- Henkilöresurssit
- Jatkuva koulutus

Maailmanlaajuinen läsnäolo

Palvelemme asiakkaitamme

kuudella mantereella

- Kansainvälinen toiminta
- Paikallinen asiakaspalvelu

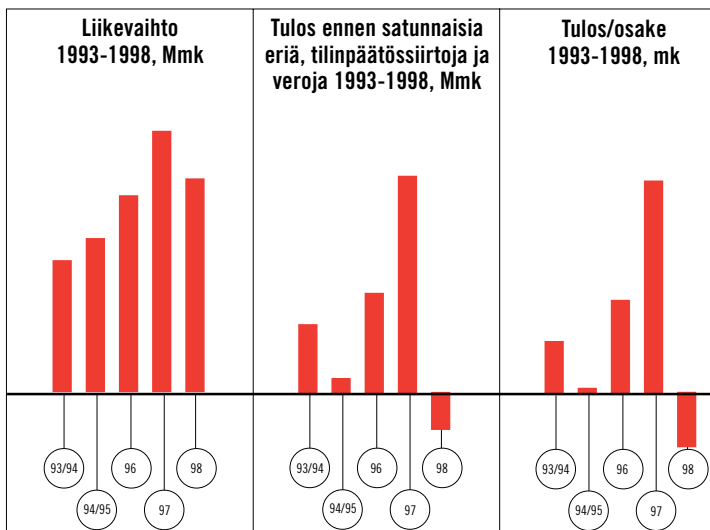
Reilu peli

Toimimme avoimesti ja rehellisesti niin keskenämme kuin asiakkaidemme kanssa

- Avoimuus
- Tasapuolisuus
- Positiivinen kannustus
- Rakentava kritiikki

TILIKAUSI 1998

(1 000 mk)	1998	1997	Muutos, %
Liikevaihto	253 363	310 519	-18,4
Käyttökate	13 401	55 533	-75,9
% liikevaihdosta	5,3	17,9	-70,4
Liikevoitto	2 296	43 157	-94,7
% liikevaihdosta	0,9	13,9	-93,5
Tulos ennen satunnaisia eriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja	-6 074	37 075	-116,4
Sijoitetun pääoman tuotto, %	1,4	27,4	-94,9
Omavaraisuus, %	20,6	29,1	-29,2
Taseen loppusumma	243 829	239 594	1,8
% liikevaihdosta	96,2	77,2	24,5
Tulos/osake	-2,90	11,60	-125,0
Investoinnit	16 049	15 630	-2,7
Henkilöstö keskimäärin	303	281	7,8
Liikevaihto/henkilö	836	1 105	-24,3
Tilaukanta 31.12., Mmk	54	59	-8,5

1998

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Laroxin vuosi 1998 ei mennyt asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Konsernin liikevaihto aleni viidenneksen edelliseen vuoteen verrattuna. Liiketoiminnan tulos oli tappiollinen. Heikkoon myynnin kehitykseen nesteen- ja kiintoaineenerotusliiketoiminnan osalta vaikutti projektien siirtyminen eteenpäin alhaisista metallin hinnoista johtuen. Omalta osaltaan viime vuosien voimakas panostus kasvuun uusien resurssien myötä nostivat kustannukset tasolle, jota päättäneen vuoden myyntivolyymi ei pystynyt kattamaan.

Nesteen- ja kiintoaineenerotusliiketoiminnan heikko kehitys vuonna 1998 ei kuitenkaan heijastunut letkuventtiili-liiketoimintaan. Letkuventtiilien myynti kasvoi suunnitellusti ja muutkin tavoitteet toteutuivat budjetin mukaisesti.

Asiakkaiden vaatimukset ja tarpeet muuttuvat

Laroxin menestyksen perusta ei ole kadonnut mihinkään. Asiakkailta on edelleen tarve säästää energiaa ympäristöystävällisesti. Tämän he haluavat tehdä yksinkertaisemmin ja tehokkaammin.

Larox on käynnistänyt tehostamisohjelman, jonka tavoitteena on nostaa kannattavuus vuoden 1997 tasolle mahdollisimman nopeasti. Ohjelman myötä sopeutamme toimintoja, karsimme kustannuksia ja haemme keinoja, joilla pääsemme takaisin kannattavan kasvun tielle.

Laroxin ratkaisulla tämä on mahdollista, ja näin ollen tulemme olemaan omalta osaltamme mukana, kun näitä haasteita ratkotaan neste- ja kiintoaineenerotus- sekä venttiiliteknologialla. Tähän meillä on erinomaiset mahdollisuudet, kunhan reagoimme riittävän nopeasti markkinoiden ja asiakkaiden tarpeisiin ja haasteisiin. Oleellista on myös omien resurssien mitoitus vastamaan näitä tarpeita eri markkina-alueilla.

Perusasiat kuntoon

Tämän vuosikymmenen Larox on keskittynyt kasvuun. Tämä on edelleen tavoite. Kuluvan vuoden aikana on kuitenkin tärkeämpää keskittyä erityisesti kustannuksiin ja kannattavuuteen. Tästä johtuen Larox on käynnistänyt tehostamisohjelman, jonka tavoitteena on nostaa kannattavuus vuoden 1997 tasolle mahdollisimman nopeasti. Ohjelman myötä sopeutamme toimintoja, karsimme kustannuksia ja haemme keinot, joilla pääsemme takaisin kannattavan kasvun tielle.

Kasvun myötä kustannukset ovat nousseet liikaa tietyillä alueilla ja toisaalta panostus ei ole ollut riittävä kaikilla potentiaalisilla alueilla. Markkina-alueiden resurssien arviointi on käynnissä ja sen tavoitteena on kohdistaa kustannukset paremmin saatavaan myyntivolyymiin ja -potentiaaliin. Keskitymme perusasioihin varmistaen asiakaspalvelun toimivuuden mahdollisimman tehokkaasti ja luotettavasti.

Viime vuoden aikana käynnistetty organisaatiomuutos ja toiminnan tehostamiseen tähtäävät toimenpiteet eivät onnistuneet suunnitellussa aikataulussa. Kuluvan vuoden aikana jatkamme jo käynnistettyjen toiminnan tehostamishankkeiden eteenpäin viemistä. Tavoite on saada tehot irti organisaatiosta niin myynnin, tuotannon kuin muidenkin osa-alueiden kohdalla.

Teknologia ja palvelut

Päättäneen tilikauden aikana esittelimme uusia tuotteita kaikilla liiketoiminta-alueillamme. Tämän uskotaan tuovan tulosta lähitulevaisuudessa. Laajensimme Larox -painesuodattimien tuoteperhettä kattamaan kapasiteettialueen, johon Laroxilla ei ole ennen ollut selkeää ratkaisua. Uudesta suodattimesta olemme lyhyessä ajassa saaneet useita merkittäviä tilauksia eri prosessi- ja kaivosteollisuuden sovellutusalueille.

Larox laajensi tarjottavia palveluitaan Scheibler -kirkastussuodattimilla. Larox Scheibler -liiketoiminnan perusta rakennettiin vuoden 1998 aikana. Uusi tuote tulee vahvistamaan mahdollisuuksia tarjota parempia kokonaisratkaisuja asiakkaille.

Letkuventtiililiiketoiminnan alueella esittelimme useita uusia tuoteinnovatioita prosessiteollisuuden sovelluksiin. Näiden uusien palveluiden ja valmiiman verkoston kautta ei ole syytä epäillä, etteikö liiketoiminnan vahva kasvu jatkuisi.

Markkinanäkymät

Maailmantalouden epävarmuus vaikuttaa myös kuluvalla tilikaudella Laroxin mahdollisuuksiin erityisesti kaivosteollisuuden projektien osalta. Myönteisenä seikkana voidaan mainita hyvä kehitys eteläisessä Afrikassa, josta olemme saaneet merkittäviä tilauksia. Arvioin tämän kehityksen jatkuvan myös tämän vuoden aikana.

Päättäneen vuoden aikana jatkoimme myyntiponnisteluja IVY-maissa. Työkentelemme usean konkreettisen projektin parissa, joten on hyvä syy uskoa ensimmäisten tilausten saantiin kuluvan vuoden aikana.

Aasian alueella erityisen hyvältä näyttävät Laroxin mahdollisuudet Japannissa, mistä saimme useita suodatinti-

lauksia päättyneellä tilikaudella. Oletan myönteisen kehityksen jatkuvan huolimatta Japanin talouden epävarmuudesta. Kiinaan panostimme lisää resursseja niin myynnin kuin huollonkin osalta ja niiden uskotaan vaikuttavan myönteisesti.

Etelä-Amerikan markkina-alueella vuoden 1997 myönteinen kehitys jatkui alkukauden, mutta selvää hidastumista tapahtui tilikauden loppupuolella. Lähitulevaisuuden näkymiin vaikuttaa merkittävästi Brasilian vaikutus alueen taloudelliseen tilanteeseen.

Heikoimmin suodatinmyynti eteni Euroopassa ja USA:ssa. Näillä markkina-alueilla on käynnistetty uudelleenjärjestelyt, joiden uskotaan tuovan tulosta vuoden 1999 aikana.

Kokonaisuuden kannalta on myönteistä neuvottelujen alla olevien projektien suuri määrä eri puolilla maapalloa. Näistä toteutuvien projektien aikatauluun vaikuttaa kuitenkin merkittävästi maailmantalouden ja metallin hintojen kehitys.

Laroxin B-osakkeen kurssin kehitys oli negatiivinen vuoden 1998 aikana verrattuna Helsingin pörssin osakeindekseihin. Laroxin tulevaisuuden mahdollisuudet antavat kuitenkin uskoa hyvään kurssikehitykseen jatkossa.

Kiitän kaikkia asiakkaita, yhteistyökumppaneita, Laroxin henkilökuntaa ja osakkeenomistajia päättyneestä vuodesta.

Timo Vartiainen

Konsultoiva myynti ja markkinointi

Larox on johtava nesteen- ja kiintoaineenerotuksen sekä letkuventtiilien erikoisosaaja. Laroxin konsultoiva myynti ja markkinointi pohjautuvat asiakkaiden prosessien syvälliseen tuntemukseen.

LUOTETTAVAA AS

Tutkimus ja tuotekehitys

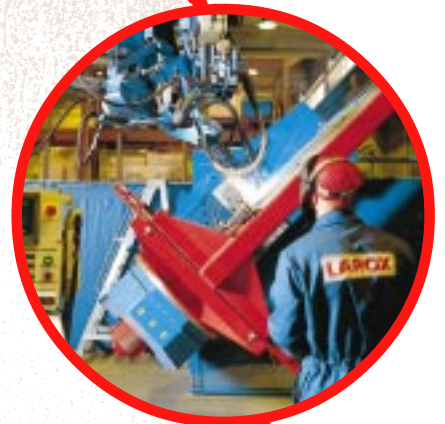
Larox tukee nesteen- ja kiintoaineenerotuksen professuuria pitkäaikaisen yhteistyökumppaninsa Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun kanssa. Yhteistyömuoto vahvistaa Laroxin nesteen- ja kiintoaineenerotuksen osaamista.

Koetoiminta

Larox panostaa vahvasti koetoimintaan osoittaakseen, että sen ratkaisut merkitsevät järkevää investointia ajanmukaiseen neste- ja kiintoaineen-erotukseen sekä venttiiliteknologiaan.

IAKASPALVELUA

Tuotanto

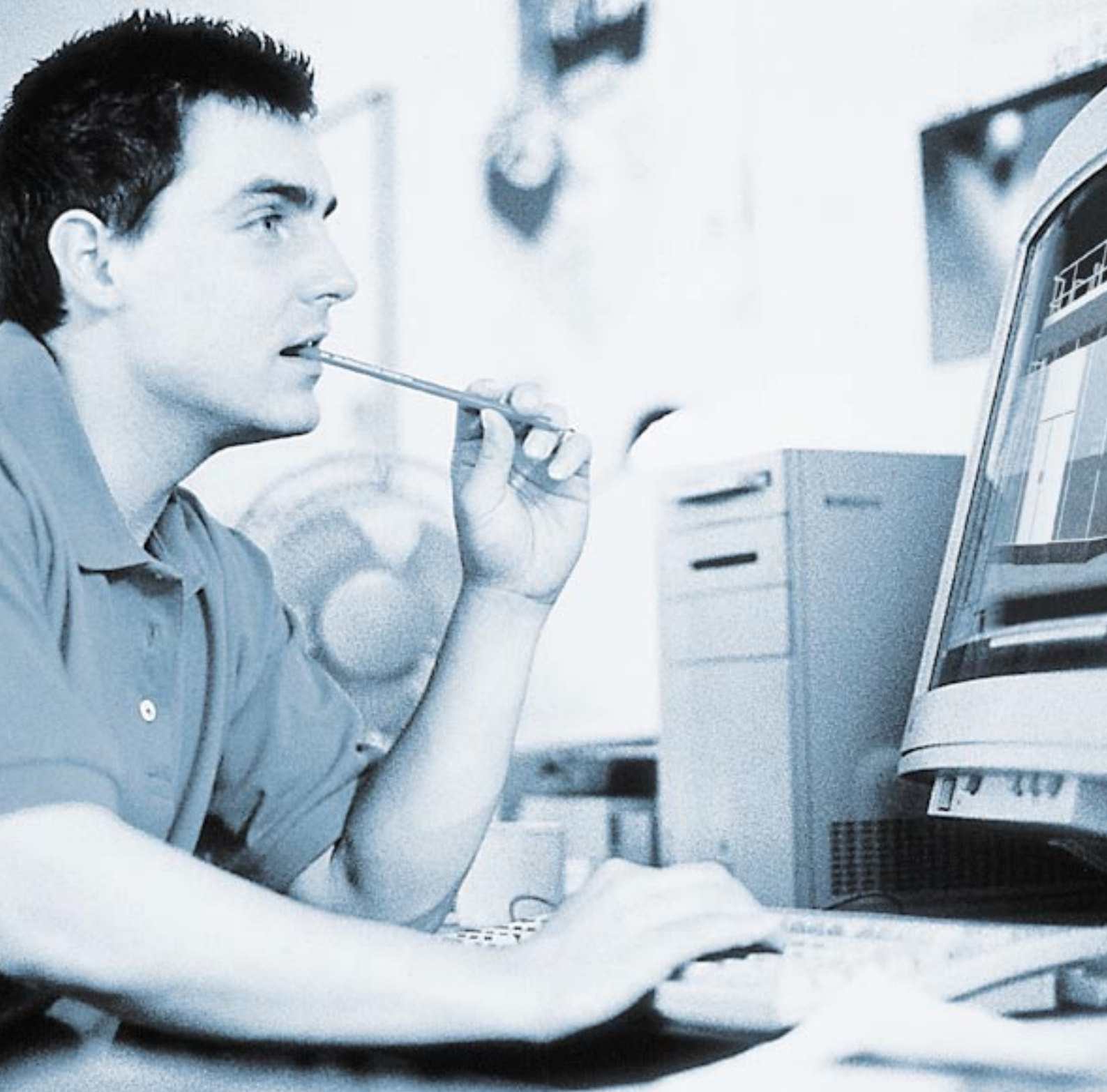
Larox on edelläkävijä myös hitsauksen laadunvarmistuksessa. Larox Oyj:lle on ensimmäisenä teräsrakennevalmistajana Suomessa myönnetty EN 729-2 mukainen hitsauksen laatusertifikaatti. Laroxilla EN 729-2 on rakennettu osaksi ISO 9001 -laatu järjestelmää. Laatu-projektin sivutuotteena Larox Oyj on saanut joukkoonsa myös eurooppalaisen jatkokoulutuksen suorittaneen hitsaus-insinöörin (EWE), hitsausteknikon (EWT) sekä neljä eurohitsaajaa (EW).

Jälkihuoltopalvelut ja -tuki

Larox seuraa laitteiston toimintaa myös käyttöönoton jälkeen - ja vastaa asiakkaiden muuttuviin prosessitarpeisiin. Larox Service hoitaa teknisen konsultaation ja asiakastuen, varaosa- ja suodatinkangaspalvelut, asennukset ja käyttöönotot, koulutuksen, käyttö- ja huoltodokumentoinnin, sekä vastaa asiakkaan suodatusratkaisun jatkuvasta parantamisesta.

kaivos-ja metallurginen teollisuus

TUOTEINNOVAATIOIDEN JA YHTEISTYÖN VUOSI

Kaivos- ja metallurgisen teollisuuden liiketoimintayksikön merkittävin saavutus vuonna 1998 ei olisi toteutunut ilman Laroxin pitkäaikaista panostusta tuotekehitykseen. Juuret tälle asiakastarpeiden tyydyttämiseen tähtäävälle linjanvedolle luotiin 1980-luvun loppupuolella, jolloin Larox toi markkinoille ensimmäisen hydraulisen painesuodattimensa.

Uuden sukupolven Larox PF 30-60 -painesuodatin esiteltiin toukokuussa Expomin '98 -näyttelyssä Chilessä. Vaikka tämän innovatiivisen tuotteen kehitystyö perustui pitkälti aiempien tuotekehitysprojektien aikana kertyneeseen kokemukseen, sovellettiin kehitystyössä täysin uutta teollista suunnittelu- ja muotoilufilosofiaa. Larox PF 30-60:n myötä täydentyi Laroxin painesuodattimien tuotesarja. Yhdellä painesuodattimella voidaan nyt saavuttaa mikä tahansa suodatuskapasiteetti aina 150 tonniin kuiva-ainetta tunnissa.

Larox PF 30-60 on muotoilultaan ja joiltakin teknisiltä ominaisuuksiltaan sarjassaan ensimmäinen, joka noudattaa Laroxin tulevaa visuaalisesti aiem-

taa yhteensä viisi painesuodatinta kolmelle uudelle asiakkaalle.

Afrikan mantereen suurin, kahdesta painesuodattimesta koostuva suodatusjärjestelmä toimitetaan Bulyanhulun kulta- ja kuparikaivokselle Victoriajärven lähelle Tansaniaan. Laroxin painesuodattimilla tullaan suodattamaan ja pesemään CIL (carbon-in-leach) -prosessin jätettä. Laroxin ratkaisu mahdollistaa syanidin talteenottamisen ja palauttamisen takaisin hyötykäyttöön. Miltei syaniditon suodatinkakku kierrätetään esivaahdotuksen jätelietteeseen ja käytetään kaivoksen täyteaineena. Samaa laitokseen toimitetaan myös kapasiteetiltaan pienempi Larox -painesuodatin kuparirikasteen suodattamiseen,

den kautta saavutetaan mahdollisimman alhaiset käyttökustannukset. Ympäristöystävällisemmät hydrometallurgiset prosessit ovat valtaamassa alaa perinteisiltä pyrometallurgisilta ja perusmetalliprosesseilta. Uusien prosessien etuina ovat hyvin alhaiset käyttökustannukset, erityisesti suodatettaessa vaativia mineraaleja.

Larox Mining Club -yhteistyö on viimeisin osoitus kaivos- ja metallurgisen teollisuuden halusta syventää suhteitaan asiakkaidensa ja muiden tulevaisuuden kehityksen kannalta tärkeiden sidosryhmiensä kanssa. Larox Mining

masta poikkeavaa tuotelinjaa. Teknisesti uusi tuote pohjautuu jo tunnettuun Larox-teknologiaan, joka takaa toimivuuden, korkean kapasiteetin sekä alhaiset käyttökustannukset. Uutta on pidemmän käyttöiän takaava parannettu rakenne. Erityistä huomiota on kiinnitetty turvallisuusseikkoihin sekä tuotteen luotettavuutta lisääviin ratkaisuihin.

Valitsemamme suunta on ollut oikea. Ensimmäiset uuden sukupolven suodattimet otetaan käyttöön jo vuoden 1999 aikana.

Alueelliset kasvukeskukset

Larox vahvisti jalansijaa erityisesti eteläisessä Afrikassa, jonne Larox toimit-

jossa tavoitteena on 8 prosentin jäännöskosteus.

Etelä-afrikkalaisen platinakaivoksen referenssin tekee erikoiseksi se, että sine toimitettu painesuodatin suodattaa suodatusominaisuuksiltaan yhtä Etelä-Afrikan vaikeimmista ja vaativimmista platinarikasteista. Laroxin suodatin tulee tuottamaan jäännöskosteudeltaan alle 12 %:ta suodatuskakkua, mikä tuo asiakkaalle merkittäviä säästöjä kuljetus- ja kuivatuskustannuksissa.

Yhteistyöllä kohti tulevaisuutta

Tehokkuusvaatimukset kaivos- ja metallurgisille prosesseille kiristyvät jatkuvasti ja asiakkaat etsivät prosesseja, joi-

-suhdemarkkinoinnin tehtävänä on lisätä tietoisuutta

Laroxin ratkaisuihin sekä huoltopalveluista, parantaa Laroxin valmiuksia ymmärtää tulevaisuuden haasteita ja tiiviin kumppanuuden kautta löytää asiakastarpeita tyydyttäviä kestäviä ratkaisuja.

kemian- ja

muu prosessiteollisuus

SOVELLUSPALETTI LAAJENEES

Leimallista vuodelle 1998 oli niiden sovellusten merkittävä kasvu, jotka ovat syntyneet tiukentuneen ympäristönsuojelulainsäädännön ja ympäristöystävällisyyttä suosivien markkinavoimien myötä. Kuluneen vuoden aikana kemian- ja muun prosessiteollisuuden liiketoimintayksikkö panosti myös tulevaisuuden kannalta merkittävään kehitystyöhön.

Kemian-, elintarvike- ja lääketeollisuudessa yhteenliittymiset ja yritysostot ovat arkipäivää. Investointipäätösten suunnan määräävät tuottavuus- ja kustannustehokkuuskelijät. Tämä kehitys on erityisesti nähtävissä tärkkelys-, pigmentti-, täyteaine- ja soodatuhtatuotannossa. Tuottajat joutuvat yhä enenevässä määrin karsimaan investointi- ja käyttökustannuksiin ollakseen kilpailukykyisiä, ylläpitääkseen kannattavaa kasvua sekä säilyttääkseen markkina-asemiaan.

Laroxin ratkaisu tarjoaa tälle markkinasegmentille juuri niitä prosessihyötyjä, joilla tuottavuutta voidaan parantaa prosessitulosten pysyessä korkealaatuisina ja käyttökustannusten alhaisina. Koska perinteiset prosessit sisältävät lämpö-

sestään vahvistamaan jalansijaansa markkinasegmentillään, on kemian- ja muun prosessiteollisuuden liiketoimintayksikkö voimakkaasti panostanut tulevaisuuden kasvun kannalta merkittävään kehitystyöhön.

Kasvua uusista sovelluksista

Toinen, yhtä huomattava kehityssuunta Laroxin kannalta on ollut prosessiteollisuuden sovelluspaletin laajeneminen entisestään. Larox on vahvistanut asemiaan tärkkelysmarkkinoilla solmimalla yhteistyösopimuksen tärkkelysprosesseihin erikoistuneen insinööritoimiston kanssa. Yhteistyön tavoitteena on uuden tapiokatarkkelysprosessin kehittäminen.

Ympäristölainsäädännön ja ympäristö-

keskustelu jätteen taloudellisesta hyötykäytöstä. Useat tuottajat ovat parhaillaan tutkimassa näitä mahdollisuuksia, jotka avaavat Laroxin kustannustehokkaille ratkaisuille runsaasti markkinoita.

Vuoden 1998 aikana liiketoimintayksikkö sai useita, osin jopa urauurtavia tilauksia. Uudesta-Seelannista saatu tilaus avasi ovia meijeriteollisuuteen. Australialaiselle elintarvikevalmistajalle Larox räätälöi oman sovelluksen. Eurooppalainen valkoisen pigmentin tuottaja siirtyi täysin uuteen prosessiteknologiaan ottamalla käyttöönsä

Larox -painesuodattimet, jotka syrjäyttivät aiemmat

kuivausvaiheen ja aiheuttavat herkästi muita prosessitekniisiä ongelmia, ovat ne hiljalleen syrjäytymässä uusien, kustannustehokkaampien menetelmien tieltä. Perinteisissä prosesseissa käytetään suodatukseen ja kakunpesuun pääasiassa linkoja ja rumpusuodattimia. Näihin laitteisiin verrattuna Laroxin painesuodattimella saavutetaan merkittävästi alhaisemmat käyttökustannukset laitoskapasiteetin samanaikaisesti noustessa.

Laroxin asiakkaille on entistä tärkeämpää saavuttaa mahdollisimman korkea kapasiteetti, samalla kun huoltotoimenpiteet pysyvät alhaisella tasolla ja lopputuotteen laatu korkeana. Ja jotta Larox pystyy enti-

ystävällisyyttä suosivien markkinavoimien myötä syntyneiden sovellusten määrä on merkittävästi kasvanut vuoden 1998 aikana. Kyseessä eivät kuitenkaan ole varsinaiset ympäristöystävälliset prosessit vaan prosessit, joissa ympäristönsuojeluväitimuksilla on suuri merkitys. Kiinnostusta ovat niin ikään herättäneet soodatuhtakasovellukset, joissa Laroxin teknologialla on pystytty saavuttamaan tärkkelysprosesseja vastaavat kapasiteetti- ja kustannussäästötulokset. Niin ikään Larox tarjoaa vaihtoehdon kannattavaan ja puhtaaseen jälkitoimenpiteen käsittelyyn.

Ympäristötietoisuuden kasvaessa prosessiteollisuuden piirissä tiivistyy myös

putkisuodattimet. Näiden lisäksi Larox toimitti suodattimen selluloosan sivutuotetta käsittelevään laitokseen Etelä-Afrikassa. Laroxin suodattimien avulla yritys pystyy nyt hyödyntämään prosessijätettä ja myymään sitä edelleen. Aiemmin prosessijäte pumpattiin suoraan mereen.

Tulevaisuus tuo mukanaan uusia, taloudelliset tekijät entistä tarkemmin huomioivia sovelluksia asiakaskuntamme mitä moninaisimpiin tarpeisiin.

LAROX service

LAROX SERVICE PANOSTAA ASIAKASSUHTEISIIN

Vuodesta 1997 lähtien Larox Service on rakentanut kattavan asiakastukiorganisaation 12 eri maahan 6 maanosassa. Yksikön lähtökohtana on strategisesti sijoitettu tukiverkosto, joka takaa nopean ja asiantuntevan palvelun jopa ympäri vuorokauden. Näin Larox Service on Laroxin kasvo sen tuotteiden käyttäjiin päin käyttöönotosta lähtien.

Tällä hetkellä maailmanlaajuisesta jälkihuoltopalveluista ja -tuesta vastaa yhteensä lähes 60 henkilöä. Larox Service jakaa tuotteensa kolmeen pääryhmään: konsultaatio, varaosat sekä Laroxin toimittaman ratkaisun modernisointi. Käytännön tasolla Larox Servicen vastuualueeseen kuuluvat tekninen konsultaatio ja asiakastuki, varaosa- ja suodatinkangaspalvelu, asennus ja käyttöönotot, koulutus, käyttö- ja huoltodokumentointi sekä asiakkaan suodatusratkaisun jatkuva parantaminen.

Larox Servicen asiakastukiohjelmat

Perinteisesti Larox Service tarjoaa tukeaa asiakkailleen käyttö- ja huoltotoiminnan, ongelmanratkaisun sekä koulutuk-

sen kautta. Palvellakseen asiakaskuntaansa entistä tehokkaammin Larox Service on ottanut käyttöön palvelusopimusohjelman sekä asiakastukihenkilöjärjestelmän.

Palvelusopimus

Asiakkaiden kanssa tehtävät palvelusopimukset kattavat ennalta aikataulutetut tarkistuskäynnit, käyttöohjeistuksen, ennakoivan huolto-ohjeistuksen, käyttö- ja huoltokoulutuksen sekä normaalin

työajan ulkopuolisen tuen. Ennaltaehkäisevän palvelun tarkoituksena on tehostaa asiakkaiden tuotantoa vähentämällä ennakoimattomien tuontantokosten määrää.

Asiakastukihenkilöjärjestelmä

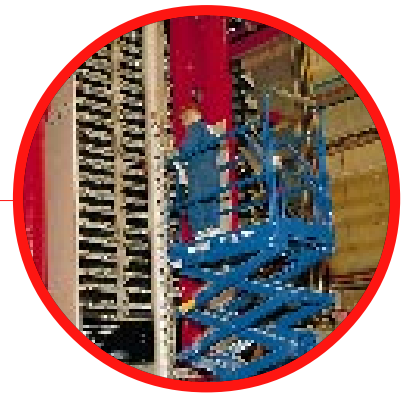
Asiakastukihenkilöjärjestelmässä Larox Servicen asiakastukiorganisaatiossa kuttakin asiakasta kohden on nimetty vastuuhenkilö, Account Manager, joka vastaa asiakassuhteen ylläpitämisestä ja kehittämisestä. Asiakastuen ja asiakkaan käyttö- ja prosessitietojen seurannan lisäksi tukihenkilöiden tehtäviin kuuluu Laroxin tuoteparannuksista tiedottaminen.

Larox Servicen uudet roolit

Vuoden 1998 alusta lähtien Larox Service on vastannut myös suodatinkangaspalvelusta ja -tuesta. Larox Service -suodatinkangasyksikkö huolehtii sekä Larox -painesuodattimien suodatuskaiden että Larox Scheibler -kirkastusuodattimien suodatinpussien maailmanlaajuisesta asiakastuesta ja sovel-lusneuvonnasta.

Larox Servicen uusi tekninen tuki

-yksikkö on taas syventänyt asiantuntijarooliaan Laroxin tuotteiden jatkuvasa parantamisessa sekä tuotekehityksessä, ja on näin tärkeä linkki asiakastukiorganisaation ja Laroxin oman tuotekehityksen välillä. Tähän konserniarvoihimme perustuvaan asiakaslähtöiseen tuotekehitykseen osallistumisesta onkin kehittymässä entistä tärkeämpi tehtävä Larox Servicelle.

kirkastus suodattimet

Maaliskuussa 1998 Larox Oyj solmi jälleenmyyntisopimuksen englantilaisen Scheibler Filters Ltd:n kanssa. Sopimus takaa Laroxille maailmanlaajuisen yksinoikeuden Scheiblerin kirkastussuodattimien jälleenmyyntiin. Scheibler Filters Ltd. on johtava tuotevalmistaja elektrolyytin suodatuksen alalla. Tuotteet myydään ja markkinoidaan Larox Scheibler -tuotemerkillä.

Kuusitoista kuukautta kestäneen Larox Scheibler -yhteistyön juuret ovat Australiassa, jonne on tänä aikana toimitettu yhteensä kuusitoista kirkastussuodatinta. Paikalliseen asiakaskuntaan kuuluu muun muassa useita nikkelirikastamoja.

Kirkaasti paras suodos

Larox Scheibler -kirkastussuodattimet vähentävät prosessinesteiden kiintoainepitoisuutta vain muutamaan milligrammaan litralle. Vähentämällä kiintoainepartikkelien määrää alhaisistakin pitoisuuksista voidaan suodoksen parantuneen laadun avulla nostaa laitoksen tuotantoa sekä lopputuotteiden laatua. Larox Scheibler -kirkastussuodattimien tämänhetkisiä avainsovelluksia ovat elektrolyyttinen metallien valmistus, elektrolyyttinen pinnoitus, liuos-uutto -prosessien syöteliuokset, epäpuhtauksien poisto saostus- ja kiteytämisprosesseissa ja suolaliuosten suodatuksessa sekä synteettisen soodan valmistuksessa.

Tulevaisuudennäkymät

Suuntaus kohti hydrometallurgisia prosesseja avaa uudelle tuotelinjalle laajat mahdollisuudet. Tosin täysin uusi asiakaskunta löytyy pääasiassa kemian- ja lääketeollisuuden lukuisista sovelluksista. Kirkastussuodattimien avulla olemassa olevat laitokset voivat sekä leikata käyttökustannuksiaan että parantaa tuotteensa laatua. Seikka, millä taloudellisen taantuman aikoina on merkittävä painoarvo investointipäätöksiä tehtäessä.

Tulevaisuudennäkymät

Vain harvat kilpailevat tuotteet tarjoavat yhtä hyvän tuloksen ja luotettavuuden kuin Larox Scheibler -tuotteet. Larox Scheibler -kirkastussuodattimet täydentävät Laroxin jo olemassa olevaa automaattisten painesuodattimien tuoteperhettä ja siten parantavat Laroxin kilpailuasemaa maailmanlaajuisilla nesteen- ja kiintoaineenerotusmarkkinoilla.

teollisuuden erikoisventtiilit

Larox Flowsys Oy on osoittanut olevansa merkittävä teollisuuden erikoisventtiilien toimittaja. Vuonna 1998 suuri osa letkuventtiilitoimituksista sisälsi suunnittelua vaativia erikoisventtiilejä. Asiakkaat eivät tyydy enää pelkästään tilaamaan varastoventtiilejä vaan odottavat venttiilitoimittajalta ongelmanratkaisukykyä sekä suunnittelua parhaan mahdollisen venttiiliratkaisun löytämiseksi.

Kilpailun kiristyessä venttiilitoimittajan on tunnettava asiakkaiden prosessiolosuhteet ja siten pystyttävä tarjoamaan lisäetuja pysyvän asiakassuhteen luomiseksi. Larox Flowsys Oy on osallistunut kiinteässä yhteistyössä asiakkaan kanssa jätealtaan kontrollijärjestelmän rakentamiseen ja siten tarjonnut asiantuntijapalveluita myös säätötekniikan alueelta. Yhteistyö Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun kanssa jatkuu myös kiinteänä ja virtaustekniikan tutkimuksessa on viime aikoina saavutettu merkittäviä tuloksia.

Tuotekehityksen vuosi 1998

Tuotekehityksen osuus Larox Flowsys Oy:n toiminnassa on kasvanut vuosi vuodelta. Viime vuonna lanseerattiin uusia tuotteita, jotka laajentavat Larox-venttiilien toiminta-aluetta yhä vaikeampiin ja kuluttavampiin olosuhteisiin. Merkittävien uutuuksien lisäksi, Larox -kaksoisletku, kehitettiin ajatellen teollisuuden erikoisprosesseja, joissa venttiililtä vaaditaan erityistä kemiallisten aineiden kestävyttä. Larox -kaksoisletkun sisempi kulutusosa voidaan valmistaa huomioiden kunkin prosessin kemialliset vaatimukset. Erillinen ulkoletku varmistaa paineen sekä lämpötilakestävyden. Larox -kaksoisletkuun

voidaan asentaa myös nesteen tunnistava indikaattori, joka ilmoittaa välittömästi sisäletkun rikkoontumisesta. Lisäksi Larox Flowsys Oy on kehittänyt pitkäaikaisen yhteistyökumppaninsa Teknikum Oy:n kanssa uusia letkuratkaisuja, jotka soveltuvat yhä korkeampiin lämpötiloihin sekä alipaineolosuhteisiin.

Letkuventtiililiiketoiminta on kasvanut viime vuosina odotusten mukaisesti. Tavoitteeseen on päästy laajentamalla ja kehittämällä kansainvälistä edustajaverkostoa sekä panostamalla voimakkaasti tuotteiden ja toimitusten laatuun. Asiakkaiden luottamus Larox -letkuventtiiliin on kasvanut ISO 9001 -sertifikaatin myötä ja laatu järjestelmän edelleen kehittäminen on tulevaisuudessakin yksi Larox Flowsys Oy:n päätavoitteista. Tuoteuutuudet ovat myös omalta osaltaan ylläpitäneet asiakkaiden kiinnostusta Larox-venttiileihin. Larox-venttiilien päämarkkina-alueet löytyvät tällä hetkellä Pohjois-Amerikasta ja Euroopasta, mutta vuonna 1999 edustajaverkostoa pyritään laajentamaan alueille, joista tällä hetkellä puuttuu aktiivinen venttiiliedustaja.

Ruotsin kaivosteollisuuden investoinnit pitivät vuonna 1998 kaivosteollisuuden edelleenkin Larox-venttiilien tär-

keimpänä kohdealueena. Muutoin venttiilimyynti jakautui varsin tasaisesti kemian-, mineraali- ja terästeollisuuden sekä sellu- ja paperiteollisuuden sovelusten kesken. Larox Flowsys Oy pyrkii jatkuvasti etsimään uusia käyttökohteita Larox-venttiileille, jolloin yksittäisten teollisuudenalojen ja siten markkinaheilahtelujen merkitys pienenee. Laaja myyntiverkosto auttaa myös osaltaan siinä, että venttiililiiketoiminta ei ole riippuvainen yksittäisen markkina-alueen taloudellisista suuntauksista.

Valoisat tulevaisuudennäkymät

Tulevaisuus näyttää Larox-venttiilien osalta erittäin valoisalta. Letkuventtiilit on yleisesti hyväksytty prosessiteollisuuden vaativimpien kohteiden venttiiliratkaisuihin. Larox-venttiilit tunnetaan korkeasta laadustaan ja luotettavasta toiminnastaan.

HALLITUS

Vasemmalta: Nuutti Vartiainen, Katariina Aaltonen, Teppo Taberman, Timo Vartiainen

Nuutti Vartiainen, s. 1925
Koneteknikko
Hallituksen puheenjohtaja

Timo Vartiainen
Koneinsinööri, s. 1955
Hallituksen jäsen
Toimitusjohtaja

Katariina Aaltonen
Kauppatieteiden maisteri, s. 1959
Hallituksen jäsen
Johtaja, konsernin kehitys

Teppo Taberman
Taloustieteiden maisteri, s. 1944
Hallituksen jäsen

LAROXIN ORGANISAATIO

NESTEEN- JA KIIINTOAINENEROTUSLIIKETOIMINTA

Johtoryhmä

Nesteen- ja
kiintoaineenerotus:
Toivo Matti Karppanen

Tuotanto:
Pentti Puhakka

Rahoitus ja hallinto:
Matti Julku

Myynti:
Jaakko-Juhani Helsto

Tulosyksiköiden johto

Kaivos- ja metallurginen
teollisuus:
Mikko Häkämies

Kemian- ja muu
prosessiteollisuus:
Reiner Weidner

Larox Service:
Kari Suninen

Larox Scheibler -kirkastus-
suodattimet:
Lloyd Holliday

Tutkimus ja tuotekehitys: Jukka Koskela

Projektinhallinta: Juhana Ylikojola

Menekinedistäminen: Kaisa Nurminen

Myyntialueiden johto

Pohjois-Amerikka: Kevin Haggerty

Etelä-Amerikka: Jorma Nuutinen

IVY-maat, Baltia ja Pohjoismaat: Jyrki Kuukka

Itävalta, Saksa ja Sveitsi: Dirk Otto

Iso-Britannia ja Irlanti: Trevor Sparks

Euroopan agentit: Jukka Anttila

Puola: Boguslaw Lubieniecki

Afrikka: Patrick Jay

Aasia: Pentti Köylijärvi

Australia: Stephen Doyle

LETKUVENTTIILILIIKETOIMINTA

Larox Flowsys Oy:
Jukka Aaltonen

Rahoitus ja hallinto: Liisa Keinänen

Tuotanto ja tuotekehitys: Jarmo Partanen

LAROX-VERKOSTO

Emoyhtiö, Larox Oyj

PL 29
53101 Lappeenranta
Puhelin (05) 668 811
Fax (05) 668 8277
Email info@larox.com
Internet http://www.larox.com

Tytäryhtiöt ja myyntikonttorit

Australia

Larox Pty Ltd
Unit 1/28 Smith Street
P.O. Box D3115
Chatswood NSW 2067
Australia
Puhelin +61 (2) 9910 6400
Fax +61 (2) 9910 6411
+61 (2) 9910 6422 (venttiilit)
Email awilson@larox.fi (venttiilit)

Larox Pty Ltd W.A. Office
155 Main Street
Osborne Park WA 6017
Australia
Puhelin +61 (8) 9242 3255
Fax +61 (8) 9242 3256

Chile

Larox Chile S.A.
Fidel Oteiza 1975 - Piso 8
Casilla 119-9
Providencia, Santiago
Chile
Puhelin +56 (2) 655 1470
Fax +56 (2) 655 1478
Email larox@reuna.cl

Larox Chile S.A., Antofagasta
21 de Mayo 921,
oficina No 1
Antofagasta, Chile
Puhelin +56 (55) 223 972
Fax +56 (55) 289 040

Etelä-Afrikka

Larox Southern Africa (Pty) Ltd.
P.O. Box 4010
Unit 13, Alphen Square North
CNR George & 16th Street
Midrand
Halfway House, 1685
South Africa
Puhelin +27 (11) 314 1746
+27 (11) 314 1747
Fax +27 (11) 314 3173
Email ashley.schep@larox.com

Iso-Britannia

Larox UK
The Maltings, Manor Courtyard
Buckinghamshire MK16 9PR
UK
Puhelin +44 (1908) 615 610
Fax +44 (1908) 615 543
Email ian.townsend@larox.co.uk
ssmis@larox.fi (venttiilit)

Kanada

Larox Canada
Suite 401, 50
Burnhamthorpe Rd. West
L5B 3C2 Mississauga
Canada
Puhelin +1 (905) 949 1892
Fax +1 (905) 949 1893

Meksiko

Larox Mexico
Aurelio Rivera 17-202
Col. Progreso Tizapan
C.P. 01080 Mexico, D.F.
Mexico
Puhelin +52 (5) 595 5873
Fax +52 (5) 668 3765

Peru

Larox Sucursal Peru
Calle Pablo Usandizaga 243
Urb. Las Magnolias - San Borja
Lima 41
Peru
Puhelin +51 (1) 224 7055
+51 (1) 224 7054
Fax +51 (1) 475 5821

Puola

Larox Poland Ltd.
40-956 Katowice
ul. Graniczna 29
Poland
Puhelin +48 (32) 256 2305
+48 (32) 256 4368
Fax +48 (32) 256 5871
Email krzysztof.pisiewicz@larox.com
kpi@priv.onet.pl (venttiilit)

Ranska

Larox Europe
10, rue de Veauemoist
77280 Othis
France
Puhelin +33 (1) 6003 9749
Fax +33 (1) 6003 9197

Larox Europe
41, rue Rogel Salengro
62144 Mont-Saint-Eloi
France
Puhelin +33 (3) 2150 2030
Fax +33 (3) 2150 2450

Saksa

Larox Europe GmbH
Kapellenstrasse 45 A
65830 Kriftel
Germany
Puhelin +49 (6192) 209 30
Fax +49 (6192) 8039

Suomi (venttiilit)

Larox Flowsys Oy
PL 29
53101 Lappeenranta
Puhelin (05) 668 811
Fax (05) 668 8588
Email info@larox.fi
Internet http://www.larox.fi

Yhdysvallat

Larox, Inc.
9730 Patuxent Woods Drive
21046 Columbia, Maryland
USA
Puhelin +1 (410) 381 3314
Fax +1 (410) 381 4490
Email laroxinc@erols.com

Larox, Inc. Phoenix, Arizona
8655 E. Via de Ventura
Suite G227
Scottsdale, AZ 85258
USA
Puhelin +1 (602) 922 2444
Fax +1 (602) 922 8470

LAROX-VERKOSTO

Edustajat

Alankomaat

Protrade Reuzenaar b.v.
Puhelin +31 (72) 533 9300
Fax +31 (72) 533 5302

Verolme Trade and Service Company
B.V. (venttiilit, Benelux -maat)
Puhelin +31 (10) 482 5300
Fax +31 (10) 479 6632
Email k.lock@vmij.nl

Argentiina

Dicsa Argentina S.A.
Puhelin +54 (11) 4846 4400
Fax +54 (11) 4846 4410

Gerardo Schuff (venttiilit)
Puhelin +54 (1) 782 2875
Fax +54 (1) 782 2875

Australia (venttiilit)

Beacon Engineering Products Pty Ltd
Puhelin +61 (2) 9841 2345
Fax +61 (2) 9898 0251
Email beacon@atkinscar.com.au

Belgia

ks. Alankomaat

Brasilia

Tornator Representações Ltda
Puhelin +55 (11) 7787 7117
Fax +55 (11) 7787 6298
Email tornator@netmogi.com.br

Bulgaria

Kimpeks Ltd.
Puhelin +359 (2) 981 0576
Fax +359 (2) 980 0293

Chile (venttiilit)

Astilleros Marco Chilena Ltda.
Puhelin +56 (2) 646 4524
Fax +56 (2) 646 4623
Email fluidpower@marco.cl

Espanja

La Compañía Theron, S.A.
Puhelin +34 (91) 474 1375
+34 (91) 473 4012
Fax +34 (91) 474 6574

Saidi (venttiilit)

Puhelin +34 (91) 358 1212
Fax +34 (91) 358 0488
Email gral@saidi.com

Intia

Veera Engineers Pvt. Ltd.
Puhelin +91 (22) 422 2548
Fax +91 (22) 422 3313

Israel

M.B.L. (LTD)
Puhelin +972 (3) 546 4578
Fax +972 (3) 546 4569
Email mblsalt@ibm.net

Italia

Faucitano s.r.l.
Puhelin +39 (2) 4819 4732
+39 (2) 4819 4541
+39 (2) 4819 4733
Fax +39 (2) 4819 4767

Marcora s.r.l. (venttiilit)

Puhelin +39 (2) 7601 7368
Fax +39 (2) 7601 7385

Itävalta (venttiilit)

Lindeberg Gesellschaft m.b.H.
Puhelin +43 (2772) 56347
Fax +43 (2772) 54305

Japani

Correns Corporation
Puhelin +81 (3) 3580 3727
Fax +81 (3) 3501 5309
Email sales@correns.co.jp

Japan Maritime Industries Co. Ltd. (venttiilit)

Puhelin +81 (3) 3508 8861
Fax +81 (3) 3593 0639
Email jmi@mta.biglobe.ne.jp

Kanada (venttiilit)

Larox, Inc.
Puhelin +1 (410) 381 3314
Fax +1 (410) 381 4490
Email toddloudin@erols.com

Kazakhstan

Oriental Co. Ltd.
Puhelin +7 (3272) 322 740
Fax +7 (3272) 322 740

Kiinan Kansantasavalta

Kaukomarkkinat Oy Rep. Office,
Beijing
Puhelin +86 (10) 6501 4273
+86 (10) 6501 4274
Fax +86 (10) 6501 4275

Kaukomarkkinat Oy

Shanghai Rep. Office
Puhelin +86 (21) 6270 0640
Fax +86 (21) 6270 0872

Kolumbia (venttiilit)

Remapril Ltda
Puhelin +57 (1) 288 9577
+57 (1) 320 0519
Fax +57 (1) 288 9676
Email remapril@colomsat.net.co

Korean Tasavalta

Suhwoo Trading Corporation
Puhelin +82 (2) 3472 5900
Fax +82 (2) 3472 5905
Email suhwoo@unitel.co.kr

Kreikka

Ergomin Technical Agencies
Puhelin +30 (1) 625 2320
+30 (1) 625 2321
+30 (1) 625 2322
Fax +30 (1) 625 2322
Email ergomin@otenet.gr

Malesia (venttiilit)

Waterfield Sdn. Bhd.
Puhelin +60 (3) 731 8888
Fax +60 (3) 731 2632

Norja

Brevik Process AS
Puhelin +47 (35) 571 499
Fax +47 (35) 571 576
Email brevik.management@online.no

Portugali

Cirtec Ltda.
Puhelin +351 (1) 383 3434
Fax +351 (1) 385 9602
Email cirtec@mail.telepac.pt

Ranska (venttiilit)

Trouvay & Cauvin
Puhelin +33 (2) 3525 6262
Fax +33 (2) 3525 6410

Romania

Hollar Impex S.R.L.
Puhelin +40 (62) 421 431
Fax +40 (62) 421 431

Ruotsi

Minrox AB
Puhelin +46 (8) 795 5945
Fax +46 (8) 795 6610

Saksa (venttiilit)

Larox Flowsys Oy
Puhelin (05) 668 811
Fax (05) 668 8588
Email info@larox.fi

Saudi-Arabia (venttiilit)

Bin Harkil
Puhelin +966 (3) 891 1515
+966 (3) 891 2953
Fax +966 (3) 891 8943

Singapore (venttiilit)

Mectron Engineering Pte. Ltd
Puhelin +65 (863) 3033
Fax +65 (863) 3900
Email mectron@singnet.com.sg

Sveitsi (venttiilit)

Hamberger Armaturen AG
Puhelin +41 (61) 641 4800
Fax +41 (61) 641 4840
Email info@hamberger-ag.ch

Taiwan, Kiinan Tasavalta

Controltek Int'l Co., Ltd.
Puhelin +886 (2) 2627 7671
Fax +886 (2) 2627 7673
Email contek@ms14.hinet.net

Waterfield Engineering Co., Ltd. (venttiilit)

Puhelin +886 (6) 253 6316
Fax +886 (6) 253 6638
Email f2089336@ms8.hinet.net

Tanska

Mineral Development
International A/S
Puhelin +45 (45) 825 200
Fax +45 (45) 821 820

Otto C. Jensen A/S (venttiilit)

Puhelin +45 (97) 121 000
Fax +45 (97) 213 030
Email ocj@bd.dk

Thaimaa

Cannew International
Trading Co. Ltd.
Puhelin +66 (2) 758 9160-4
Fax +66 (2) 383 5109
Email cannew@loxinfo.co.th

Tsekin Tasavalta (venttiilit)

Metex CZ, s.r.o.
Puhelin +420 (2) 7173 2181
Fax +420 (2) 6731 1126
Email metex@mbox.vol.cz

Turkki

Mate International Trade Co. Inc.
Puhelin +90 (312) 447 1366
Fax +90 (312) 447 1368
Email mate@tr-net.net.tr

Venezuela

Asimeca s.a.
Puhelin +58 (51) 430 001
+58 (51) 430 747
Fax +58 (51) 612 141
Email asimeca@sa.omnes.net

Venäjä

Sergey N. Rogov c/o IC-Fox
Puhelin +7 (095) 366 0492
Fax +7 (095) 365 4492

Larox Oyj
PL 29
53101 Lappeenranta
Finland
Puhelin (05) 668 811
Telefax (05) 668 8277
Email info@larox.com
Internet www.larox.com

TILINPÄÄTÖS

1998

LAROX®

Separates the best from the rest

LAROX-KONSERNI

Tilinpäätös 31.12.1998

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

YLEISKATSAUS

Laroxin tilikauden 1.1.-31.12.1998 tulos oli huono. Larox-konserni ei saavuttanut vuodelle 1998 asetettuja tavoitteita. Liikevaihto laski noin viidenneksen edellisvuodesta ja tulos jäi tappiolliseksi. Konsernin liikevaihto laski 18,4 prosenttia edellisestä vuodesta 253,4 Mmk:aan. Liikevaihto/henkilö laski 836 tmk:aan (1,105 tmk). Käyttökate ja liikevoitto heikkenivät ja konsernin tulos ennen satunnaisia eriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja jäi tappiolliseksi 6,1 Mmk:aan (+37,1 Mmk). Konsernin kannattavuus huononi sijoitetun pääoman tuotolla mitaten 1,4 prosenttiin (27,4). Omavaraisuusaste laski 20,6 prosenttiin (29,1).

LIIKETOIMINTA

Laroxin liiketoiminta-alueista neste- ja kiintoaineenerotus ei saavuttanut sille asetettuja tavoitteita. Myynnin ja tilauskannan kehitys tilikauden aikana oli heikko johtuen kaivosteollisuuden asiakkaiden investointien lykkääntymisestä. Letkuventtiili liiketoiminta-alue sen sijaan kehittyi sille asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Edellisten vuosien tapaan lähes 90 prosenttia liikevaihdosta tuli Suomen rajojen ulkopuolelta. Liikevaihto jakautui seuraavasti: Pohjois- ja Keski-Amerikka 21,6 prosenttia, Etelä-Amerikka 19,8 prosenttia, Eurooppa 26,9 prosenttia, Afrikka 7,0 prosenttia, Australasia 17,4 prosenttia sekä muu Aasia 7,3 prosenttia. Konserni vahvisti asemiaan Afrikassa.

Konsernin tilauskanta oli tilikauden päättyessä 54 Mmk (59 Mmk).

KONSERNIRAKENTEEN MUUTOKSET

Konsernin rakenteessa ei tapahtunut muutoksia.

TULOS JA KANNATTAVUUS

Konsernin kannattavuus heikkeni selvästi edellisvuodesta jyrkän volyymin laskun vuoksi. Maailman pörseissä elokuun puolivälissä tapahtunut käänne alaspäin ja epävarmuus yleismaailmallisessa talouskehityksessä siirsivät asiakkaiden investointipäätöksiä, jonka johdosta tilauskanta ja laskutus eivät kehittyneet suunnitellusti tilikauden aikana. Lisäksi yhtiön jo vuoden 1997 aikana aloitettu voimakas panostus tulevaan kasvuun aiheutti resurssien ja kiinteiden kustannusten nousun.

Konsernin käyttökate laski 13,4 Mmk:aan (55,5 Mmk). Käyttökateprosentti putosi 5,3 prosenttiin (17,9) liikevaihdosta. Konsernin poistot olivat 11,1 Mmk (12,4 Mmk). Poistojen osuus liikevaihdosta oli 4,4 prosenttia. Liikevoittoa kertyi 2,3 Mmk (43,2 Mmk), joka oli 0,9 prosenttia (13,9) liikevaihdosta.

Tulos ennen satunnaisia eriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 6,1 Mmk tappiollinen (+37,1 Mmk). Tilikauden verot olivat 1,4 Mmk (6,3 Mmk). Tilikauden tulos oli 7,6 Mmk tappiollinen (+27,3 Mmk).

Yhtiön oman pääoman tuotto heikkeni -12,8 prosenttiin (54,4). Sijoitetun pääoman tuotto oli 1,4 prosenttia (27,4). Osakekohtainen tulos laski -2,90 markkaan tappiota (+11,60).

RAHOITUS JA RAHOITUSASEMA

Konsernin rahoitusasema heikkeni selvästi tilikauden aikana.

Omavaraisuus laski 20,6 prosenttiin (29,1). Nettovelkojen osuus liikevaihdosta oli 57,4 prosenttia. Nettorahoitus-

kulut olivat 8,4 Mmk (6,1 Mmk). Netto-rahoituskulujen osuus liikevaihdosta oli 3,3 prosenttia (2,0).

INVESTOINNIT

Konsernin investoinnit olivat 16,0 Mmk (15,6 Mmk). Suurin investointi oli koko konsernin kattavien toiminnanohjausjärjestelmien uusiminen. Uudet järjestelmät, jotka otetaan käyttöön vuoden 1999 ensimmäisellä neljänneksellä, luovat edellytyksiä toiminnan tehokkuuden entistä paremmalle seurannalle. Olemassa oleva tuotantokapasiteetti riittää tyydyttämään kasvavan kysynnän ilman suuria investointeja lähitulevaisuudessa.

TUTKIMUS JA TUOTEKEHITYS

Tutkimuksen ja tuotekehityksen alueella merkittävimmät aikaansaannokset olivat tilikauden aikana lanseeratut uudet tuotteet sekä neste- ja kiintoaineenerotuksen liiketoiminta-alueella että letkuventtiili liiketoiminta-alueella. Laroxin panostus tutkimukseen, laite- ja prosessikehitykseen sekä koetoimintaan oli arviolta 16 Mmk.

HENKILÖSTÖ

Konsernin henkilöstön määrä oli keskimäärin 303 (281) ja emoyhtiön 189 (180). Konsernin maksamat palkat olivat 58,1 Mmk (55,1 Mmk), josta osapalkkioiden osuus 0,2 Mmk (3,8 Mmk). Konsernin emo- ja tytäryhtiöiden toimitusjohtajille ja hallituksen jäsenille maksetut palkat olivat 4,8 Mmk (5,3 Mmk), joista osapalkkioiden osuus 0,1 Mmk (1,0 Mmk).

OSAKEANTIVALTUUDET

Larox Oyj:n yhtiökokouksen 18.3.1998 annettavaksi päätetystä, suuruudeltaan enintään 50.000 kpl:een johdon optio-

---

oikeudesta merkittiin optioiden merkintäaikana kaikki 50.000 kappaletta. Merkintöjen johdosta osakepääomaa voidaan korottaa enintään 50.000 osakkeella ja 500.000 markalla. Osakkeiden merkintäaika on 18.2.-15.3.2002. Yhtiön hallituksella on lisäksi voimassa valtuutus antaa 50.000 kpl optio-oikeuksia. Optio-oikeuksien perusteella tehtävien osake-merkintöjen seurauksena osakepääoma voi nousta enintään 500.000 markalla.

VUOSI 2000

Yhtiö on selvittänyt vuosituhannen vaihtumiseen liittyen tuotteidensa, toimituskykynsä ja sisäisen sekä ulkoisen toiminnan kannalta olennaisia kriittisiä tekijöitä.

Yhtiön omassa toiminnassa tarvittavien järjestelmien ja laitteiden osalta tarvittavat uudistukset toteutetaan vuoden 1999 aikana normaalien uusintainvestointien avulla, joten ne eivät ole yhtiön kannalta merkittäviä. Kaikilta toimittajilta ja sidosryhmiltä ei vielä ole saatu lopullista vakuutusta, tältä osin yhtiö ei vielä ole saavuttanut täydellistä vuosi-2000 valmiutta. Omien tuotteiden osalta yhtiössä on suoritettu testausta, jonka perusteella voidaan todeta, että laitteet ovat vuosi-2000 kelpoisia siltä osin kun laitteiden automaatio on yhtiön toimittamaa. Asiakaskohtaisten sovellusten toimivuuden varmistamiseksi yhtiössä lähetetään kaikille asiakkaille kirjeet, joissa informoidaan asiakasta Laroxin suorittamista testeistä sekä kehoitetaan asiakasta suorittamaan testaus omien kriittisten

laitteiden osalta. Tämän lisäksi Laroxin paikallinen huoltoverkosto varmistaa, että asiakkaat ovat vastaanottaneet yhtiön lähettämän kirjeen. Asiakaskohtaisten sovellusten toimivuuden varmistaminen on kesken, joten tältä osin yhtiö ei vielä ole saavuttanut täydellistä vuosi-2000 valmiutta.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Konsernin taloudellisen kehityksen odotetaan olevan tulevaisuudessa myönteistä. Nesteen- ja kiintoaineenerotuksessa sekä venttiililiiketoiminta-alueella keskittyminen erikoisosaamista vaativiin prosessiratkaisuihin parantaa asiakaspalvelua, joka puolestaan lisää kilpailukykyä maailmanmarkkinoilla. Laroxin valitsemilla kaivos- ja kemianteollisuuden prosesseilla on suuri markkinapotentiaali. Energiaa säästävien ja ympäristöystävällisten ratkaisujen merkitys kasvaa jatkuvasti. Laroxille uusia mahdollisuuksia avaavat maantieteellisesti uudet markkina-alueet, joilla ympäristöasioista huolehtiminen on vasta alullaan.

Vuoden 1998 heikosta tuloskehityksestä johtuen käynnistettiin tilikauden aikana toiminnan tehostamisohjelma. Tavoitteena on palauttaa kannattavuus vuoden 1997 tasolle. Tehostamisohjelmassa yhtiö harkitsee kaikkia vaihtoehtoja kustannusten karsimiseksi ja tehokkuuden parantamiseksi.

Epävarmuutta lähitulevaisuuden kehityksessä aiheuttaa maailmantalouden tilanne sekä metallien maailman markki-

nahinnat, joilla on merkitystä yhtiölle tärkeällä kaivosteollisuuden alalla. Kriittistä kuluvan vuoden tuloskehitykselle on asiakkaiden investointien ajoitus. Lähitulevaisuuden tuloskehitys on myös riippuvainen tehostamishankkeen onnistuneesta etenemisestä.

Laroxin tavoitteena on edelleen kasvaa keskimäärin 20 % vuodessa, mutta kuluvan vuoden päätavoitteena on kannattavuus ja toiminnan tehokkuuden lisääminen.

Konsernin tavoitteena on jatkossakin olla luotettava, asiakaslähtöinen, maailmanlaajuisesti ja laadukkaasti toimiva, alansa huippuosaamista edustava yritys.

TULOSLASKELMAT

(1 000 mk)	Konserni		Larox Oyj	
	1.1.-31.12.1998	1.1.-31.12.1997	1.1.-31.12.1998	1.1.-31.12.1997
Liikevaihto	253 363	310 519	171 167	208 954
Valmisteveraston muutos	-569	-3 770	226	-2 875
Siirto omaan käyttöön	-	- 744	-	- 744
Liiketoiminnan muut tuotot	2 599	340	1 901	1 038
Kulut				
Aineet, tarvikkeet, tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	112 221	123 986	81 369	79 527
Varastojen muutos	-15 471	-6 056	-11 510	-4 853
Ulkopuoliset palvelut	3 222	3 143	4 765	2 899
Vuokrat	2 997	2 054	816	438
Henkilöstökulut	70 561	67 660	40 610	41 157
Osuus osakkuusyhtiöiden tappiosta	849	601	-	-
Muut kulut	67 613	59 424	43 971	36 627
	241 992	250 812	160 021	155 795
Käyttökate	13 401	55 533	13 273	50 578
Poistot				
Käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista	10 861	11 888	7 371	8 788
Konserniaktiivan poisto	244	488	-	-
	11 105	12 376	7 371	8 788
Liikevoitto	2 296	43 157	5 902	41 790
Rahoitustuotot ja -kulut				
Osinkotuotot	-	115	-	159
Korkotuotot pitkäaik.sijoituksista	175	78	418	731
Kurssierot	-1 451	718	- 546	- 511
Korkokulut	-6 569	-6 125	-5 612	-5 636
Muut rahoituksen tuotot ja -kulut	- 525	- 868	- 351	- 560
	-8 370	-6 082	-6 091	-5 817
Tulos ennen satunnaisia eriä	-6 074	37 075	- 189	35 973
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot	-	-	-	-
Satunnaiset kulut	-	3 307	-	19 568
	-	3 307	-	19 568
Tulos ennen varauksia ja veroja	-6 074	33 768	- 189	16 405
Poistoeron muutos				
Vapaaehtoisten varausten muutos	-	-	2	227
Vähemmistöosuus	- 142	- 137	-	-
Välittömät verot	1 430	6 298	22	5 371
Tilikauden tulos	-7 646	27 333	- 209	13 204

TASEET

(1 000 mk)	Konserni		Larox Oyj	
	31.12.1998	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1997
VASTAAVAA				
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	4 347	4 288	550	502
Konserniaktiiva	-	244		
Muut pitkävaikutteiset menot	3 451	3 640	2 939	2 982
Keskener. muut pitkävaikuttt.menot	4 695	-	4 695	-
	12 493	8 172	8 184	3 484
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	10 879	11 966	6 589	6 589
Rakennukset ja rakennelmat	39 063	36 036	36 455	32 526
Koneet ja kalusto	19 766	22 180	13 094	13 796
Muut aineelliset hyödykkeet	469	349	159	191
Ennakkomaksut	95	1 052	95	1 021
	70 272	71 583	56 392	54 123
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Tytäryhtiöosakkeet			14 796	14 796
Osakkeet ja osuudet	28	522	530	522
Muut pitkäaikaiset sijoitukset	187	990	3 122	3 122
	215	1 512	18 448	18 440
Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	41 422	25 468	33 603	22 092
Keskeneräiset tuotteet	2 216	1 829	2 051	2 142
Valmiit tuotteet/tavarat	19 744	20 483	1 332	1 016
Muu vaihto-omaisuus	837	1 866	-	-
Ennakkomaksut	-	-	-	-
	64 219	49 646	36 986	25 250
Saamiset				
Myyntisaamiset	74 925	98 392	64 913	84 527
Lainasaamiset	445	407	27 021	15 302
Siirtosaamiset	8 030	2 219	6 641	1 488
Muut saamiset	7 745	3 882	2 750	2 913
	91 145	104 900	101 325	104 230
Rahat ja pankkisaamiset	5 485	3 781	370	285
Vastaavaa yhteensä	243 829	239 594	221 705	205 812

TASEET

(1 000 mk)	Konserni		Larox Oyj	
	31.12.1998	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1997
VASTATTAVAA				
Oma pääoma				
Sidottu oma pääoma				
Osakepääoma				
Osakepääoma	26 411	26 411	26 411	26 411
Vararahasto	64	64	64	64
Arvonkorotusrahasto	448	448	448	448
	26 923	26 923	26 923	26 923
Vapaa oma pääoma				
Kertyneet voittovarot	26 617	12 036	14 091	11 450
Tilikauden tulos	-7 646	27 333	- 209	13 204
	18 971	39 369	13 882	24 654
Vähemmistöosuus	2 551	2 430		
Varaukset				
Kertyneet ylipoistot	-	-	5 777	5 779
Vapaaehtoiset varaukset				
Siirtymävaraus	-	-	-	-
Pakolliset varaukset				
Takuuvaraus	685	836	685	836
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	39 754	37 025	39 674	36 535
Eläkelainat	9 417	10 126	9 417	10 126
Laskennallinen verovelka	1 724	1 705	-	-
Muut pitkäaikaiset velat	419	2 794	267	4 719
	51 314	51 650	49 358	51 380
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	24 651	23 083	14 849	17 591
Eläkelainat	709	762	709	762
Saadut ennakot	8 328	3 699	4 776	5 960
Ostovelat	11 681	35 363	17 307	20 791
Rahoitusvekselit	65 262	28 615	59 236	30 838
Siirtovelat	22 076	23 463	16 102	18 203
Muut lyhytaikaiset velat	10 678	3 401	12 101	2 095
	143 385	118 386	125 080	96 240
Vastattavaa yhteensä	243 829	239 594	221 705	205 812

RAHOITUSLASKELMAT

(1 000 mk)	Konserni		Larox Oyj	
	31.12.1998	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1997
Varojen hankinta				
Tulorahoitus				
Nettovoitto	-7 504	27 470	- 209	13 204
Poistot	11 105	12 376	7 371	8 788
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	849	601	-	-
Varausten muutos	-	-	- 2	-2 170
Satunnaiset erät	-	3 307	-	19 178
Tulorahoitus yhteensä	4 450	43 754	7 160	39 000
Pitkäaikaisesta rahoitusomaisuudesta	1 326	-	-	-
Käyttöomaisuuden myynnistä	1 934	488	378	1 406
Pitkäaikaisten velkojen lisäyksestä	52 458	40 233	51 988	40 233
Arvostuserien muutoksesta	-	-	-	-
Osakeanti	-	-	-	-
	60 168	84 475	59 526	80 639
Varojen käyttö				
Pitkäaikaiseen rahoitusomaisuuteen	-	-	-	-
Investointeihin	18 417	14 385	14 726	6 975
Pitkäaikaisten velkojen vähennykseen	51 988	39 521	56 804	37 168
Osingonjako	10 564	5 018	10 564	5 018
Tytäryhtiösaatavan poisto	-	-	-	14 209
	80 969	58 924	82 094	63 370
Nettokäyttöpääoman muutos	-20 801	25 551	-22 568	17 269
	60 168	84 475	59 526	80 639
Nettokäyttöpääoman muutos				
Rahat ja pankkisaamiset	1 704	796	85	- 179
Lyhytaikainen rahoitusomaisuus	-13 756	60 467	-2 905	44 225
Vaihto-omaisuus	14 584	3 635	11 736	1 978
Lyhytaikainen vieras pääoma	-23 333	-39 347	-31 484	-28 755
	-20 801	25 551	-22 568	17 269
Nettokäyttöpääoma 1.1.	62 949	37 398	51 041	33 772
Nettokäyttöpääoma 31.12.	42 149	62 949	28 473	51 041

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Laadintaperiaatteet

Konsolidointi

Konsernitilinpäätös käsittää emoyhtiö Larox Oyj:n sekä kaikki Suomessa ja ulkomailla olevat yhtiöt, joissa Larox Oyj:llä on määräysvalta.

Tytäryhtiöiden eliminoinnissa käytetään hankintamenomenetelmää. Ns. ylihinta, joka syntyy, kun tytäryhtiön osakkeiden hankintameno ylittää konsernin osuuden hankitun yhtiön omasta pääomasta ja varauksista, aktivoidaan kokonaisuudessaan konserniaktiivaksi ja poistetaan kymmenessä vuodessa. Osakkuusyhtiöyhdistyessä syntynyt ylihinta on käsitelty kertakuluna.

Vähemmistön osuudet sekä tuloksista että omista pääomista on esitetty erillisinä erinä tuloslaskelmassa ja taseessa. Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta sekä kertakuluna kirjattu ylihinnan poisto on esitetty tuloslaskelman kohdassa 'Osuus osakkuusyhtiöiden tappiosta'.

Konsernin vapaaehtoiset varaukset ja kertyneet poistoerot on kirjattu konsernin vapaaseen pääomaan. Verokannan mukainen osuus on kirjattu laskennalliseksi verovelaksi vastattaviin. Konsolidoinnin muuntoero on esitetty konsernin vapaassa pääomassa.

Valuuttamääräiset tapahtumat

Valuuttamääräiset tapahtumat kirjataan kirjanpidossa Suomen markoiksi käyttämällä tapahtumapäivän voimassaolevaa valuuttakurssia. Tilinpäätöksessä muunnetaan ulkomaan valuuttana olevat varat ja velat Suomen markoiksi käyttämällä Suomen Pankin tilinpäätöspäivän keskikursseja. Tilinpäätöksessä on emualueen valuuttana olevat varat ja velat muunnettu Suomen markoiksi käyttämällä kiinteitä muuntokertoimia.

Konsernitilinpäätöksessä ulkomaisten konserniyhtiöiden tuloslaskelmat on muunnettu Suomen markoiksi tilikauden keskikurssiin ja taseet Suomen Pankin antamaan tilinpäätöspäivän keskikurssiin ja emualueelta käyttäen kiinteää muuntokerrointa.

Kurssierot

Kaikki tilikauden aikana myyntisaamisista ja ostovelosta, lyhyt- ja pitkäaikaisista veloista sekä saamisista realisoituneet ja realisoitumattomat kurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti.

Liikevaihto

Tuotteiden ja palveluiden myynti tuloutetaan niiden luovutuksen yhteydessä. Myyntituotoista vähennetään välilliset verot ja myynnin oikaisuerät. Myynnin oikaisueriin sisältyy edellisvuoden tapaan myös luottotappiot, provisiot ja toimituskulut.

Palkat

Liitetiedoissa oleviin valmistuspalkkoihin sisältyvät työssäoloajalta maksettujen palkkojen lisäksi loma-ajalta, vapaapäiviltä ja sairausajalta maksetut palkat sekä lomaltapaluurahat ja palvelusvuosi- ym. palkkiot.

Välittömät verot

Välittöminä veroina on tuloslaskelmaan kirjattu tilikauden tulosta vastaavat, arvioidut verot sekä aikaisempien tilivuosien verojen oikaisut. Ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätöksissä huomioidaan paikallisen käytännön mukaisesti tappioista johdettavat verosaatavat.

Vaihto-omaisuus

Kotimaisten konserniyhtiöiden vaihto-omaisuus arvostetaan välittömään hankintamenuon FIFO-periaatetta noudattaen.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden osalta on käytetty ao. maan menettelyä. Tällä ei ole olennaista merkitystä konsernin vaihto-omaisuuden arvoon.

Käyttöomaisuus ja poistot

Käyttöomaisuuden kirjanpitoarvot perustuvat alkuperäisiin hankintamenuihin lukuunottamatta eräiden maa- ja vesialueiden sekä rakennusten arvonkorotuksia.

Poistokelpoisesta käyttöomaisuudesta tehdään suunnitelman mukaiset tasapoistot arvioituun taloudelliseen käyttöikään perustuen. Poistajat perustuvat taloudelliseen käyttöikään seuraavasti: rakennukset ja rakennelmat 40 vuotta; koneet ja kalusto 4- 10 vuotta; muut pitkävaikutteiset menot 3 - 10 vuotta; muut aineelliset hyödykkeet 10 vuotta; aineettomat oikeudet 10 vuotta.

Konsernitilinpäätöksessä huomioon otetut suunnitelman mukaiset poistot muodostuvat konserniin kuuluvien yhtiöiden poistojen summasta lisättyinä konserniaktiivan poistolla.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

(1 000 mk)	Konserni		Larox Oyj	
	1.1.-31.12.1998	1.1.-31.12.1997	1.1.-31.12.1998	1.1.-31.12.1997
1. Palkat				
Palkat ja luontaisedut	58 114	55 140	31 523	33 283
josta toimitusjohtajien ja hallitusten palkat ja palkkiot	4 835	5 347	1 119	2 395
Eläkekulut	702	815	63	67
Muut henkilöstökulut	11 745	11 705	9 024	7 807
Yhteensä	70 561	67 660	40 610	41 157
2. Poistot				
Suunnitelman mukaan				
Rakennuksista	1 119	834	928	661
Koneista ja kalustosta	7 543	7 236	4 820	4 578
Muista aineellisista hyödykkeistä	33	43	33	43
Osakkeista	-	-	-	-
Muista pitkävaikutteisista menoista	2 033	1 807	1 463	1 539
Aineettomista oikeuksista	133	124	127	123
Arvostuseristä	-	1 844	-	1 844
Konserniaktiivasta	244	488		
Yhteensä	11 105	12 376	7 371	8 788
Suunnitelman mukaisten ja kirjanpidollisten poistojen erotus				
Rakennuksista	-	62	-	62
Koneista ja kalustosta	65	215	-	86
Muista aineellisista hyödykkeistä	-2	-	-2	-
Muista pitkävaikutteisista menoista	-	-375	-	-375
Aineettomista oikeuksista	-	-	-	-
Yhteensä	63	-98	-2	-227
Suunnitelman mukaisten ja kirjanpidollisten poistojen kertynyt erotus				
Rakennuksista	4 734	4 734	4 733	4 733
Koneista ja kalustosta	1 755	1 690	943	943
Muista aineellisista hyödykkeistä	-	2	-	2
Muista pitkävaikutteisista menoista	100	100	100	100
Aineettomista oikeuksista	-	-	-	-
Yhteensä	6 589	6 526	5 776	5 778
3. Rahoitustuotot ja -kulut konserniyhtiöille				
Tuotot			359	708
Kulut			12	51
4. Satunnaiset tuotot ja kulut				
Poisto yhteisvalmistusyritykseen sitoutuneesta pääomasta	-	-3 307	-	-5 359
Tytäryhtiön oman pääoman ehtoisen saatavan poisto	-	-	-	-14 209
Yhteensä	-	-3 307	-	-19 568
5. Laskennalliset verot				
Tilikauden tulosta vastaavat arvioidut verot	-1 350	-6 356	-81	-5 431
Aik.tilivuosisien verojen oikaisut	-80	59	59	61
Yhteensä	-1 430	-6 297	-22	-5 370

TASEEN LIITETIEDOT

(1 000 mk)	Konserni		Larox Oyj	
	1998	1997	1998	1997
6. Käyttöomaisuuden muutokset				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	9 981	9 827	6 133	5 984
Lisäykset/vähennykset	192	154	175	149
Hankintameno 31.12.	10 173	9 981	6 308	6 133
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	5 826	5 693	5 758	5 631
Suunnitelmapoistot 1.1.-31.12.	133	124	127	123
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 347	4 288	550	502
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.1.	22 755	21 251	20 569	19 581
Lisäykset/vähennykset	1 845	1 504	1 420	988
Hankintameno 31.12.	24 600	22 755	21 989	20 569
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	21 149	19 116	19 050	17 587
Suunnitelmapoistot 1.1.-31.12.	2 033	1 807	1 463	1 539
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 451	3 639	2 939	2 982
Maa-alueet				
Hankintameno 1.1.	11 966	8 848	6 589	6 589
Lisäykset/vähennykset	-1 087	3 118	-	-
Hankintameno 31.12.	10 879	11 966	6 589	6 589
Maa-alueisiin sisältyy arvonorotuksia	3 350	3 350	3 350	3 350
Rakennukset				
Hankintameno 1.1.	46 887	45 802	43 068	43 068
Lisäykset/vähennykset	4 146	1 085	4 857	-
Hankintameno 31.12.	51 033	46 887	47 925	43 068
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	11 970	10 851	11 470	10 542
Suunnitelmapoistot 1.1.-31.12.	1 119	834	928	661
Kirjanpitoarvo 31.12.	39 063	36 036	36 455	32 526
Rakennuksiin sisältyy arvonorotuksia	16 572	16 572	16 572	16 572
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1.	62 191	55 003	42 813	39 301
Lisäykset/vähennykset	5 129	7 188	4 119	3 512
Hankintameno 31.12.	67 320	62 191	46 932	42 813
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	47 554	40 011	33 838	29 018
Suunnitelmapoistot 1.1.-31.12.	7 543	7 236	4 820	4 578
Kirjanpitoarvo 31.12.	19 766	22 180	13 094	13 795
Muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	802	663	621	432
Lisäykset/vähennykset	153	139	-	189
Hankintameno 31.12.	955	802	621	621
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	486	453	462	430
Suunnitelmapoistot 1.1.-31.12.	33	44	32	44
Kirjanpitoarvo 31.12.	469	349	159	191

(1 000 mk)	Konserni		Larox Oyj		
	1998	1997	1998	1997	
7. Emoyhtiön saamiset tytäryhtiöiltä					
Myyntisaamiset			20 369	40 191	
Lainasaamiset			26 576	15 252	
Siirtosaamiset			1 377	526	
Yhteensä			48 322	55 969	
Saamiset, jotka erääntyvät yli 1 v. kuluttua			5 244	11 739	
8. Saamiset osakkuusyhtiöiltä					
Lainasaamiset			395	-	
9. Käyttöomaisuuden palovakuutusarvo					
Käyttöomaisuuden palovakuutusarvo	105 798	105 305	95 608	95 599	
Palovakuutusarvo perustuu pääasiassa omaisuuden jälleenhankinta-arvoon.					
10. Käyttöomaisuuden verotusarvot					
Maa- ja vesialueet			1 079	1 080	
Rakennukset ja rakennelmat			13 340	13 297	
Osakkeet			16 176	16 238	
Yhteensä			30 595	30 615	
11. Kaivostuotantoon sitoutunut pääoma					
Lainasaamiset (mmk)	-	-	3,1	3,1	
Käyttöomaisuus (mmk)	6,0	6,0	-	-	
Osakkeet (mmk)	-	-	2,9	2,9	
Yhteensä	6,0	6,0	6,0	6,0	
12. Osakkeet ja osuudet					
		Kpl	Osuus -%	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo
Tytäryhtiöosakkeet					
Larox Inc	USA	50	100	USD 1 000 000	4 084 500
Larox Europe GmbH	Saksa	500	100	DEM 250 000	718 601
Larox Pty Ltd	Australia	400	100	AUD 400	4 578 637
Larox Chile S. A.	Chile	1 500	100	CLP 15 000 000	202 879
Larox Poland Ltd	Puola	335	100	PLN 335 000	616 341
Konstruktioinsinöörit Oy	Suomi	50	100	FIM 30 000	30 000
Larox Flowsys Oy	Suomi	1 650	55	FIM 1 650 000	1 650 000
Cia Minera Trinidad S.A.	Peru	52 991	98	PEI 6 459 642	2 914 770
Tytäryhtiöosakkeet yhteensä					14 795 728
*) Täydellinen erittely osakeomistuksista konserni- ja muissa yhtiöissä sisältyy viralliseen konsernitilinpäätökseen.					
			Osuus -%	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo
Osakkuusyhtiöosakkeet					
Statech Engineering Oy			20	493 560	501 456
Osakkuusyhtiöosakkeet yhteensä					501 456
Muut osakkeet					
Osakkeet yhteensä					15 325 484

(1 000 mk)	Konserni		Larox Oyj	
	1998	1997	1998	1997
13. Oma pääoma				
Sidottu oma pääoma				
Osakepääoma tilikauden alussa	26 411	26 411	26 411	26 411
Rahastoanti	-	-	-	-
Osakepääoma tilikauden lopussa	26 411	26 411	26 411	26 411
Vararahasto tilikauden alussa	64	64	64	64
Vararahasto tilikauden lopussa	64	64	64	64
Arvonkorotusrahasto tilikauden alussa	448	448	448	448
Muu lisäys/vähennys	-	-	-	-
Arvonkorotusrahasto tilikauden lopussa	448	448	448	448
Sidottu pääoma tilikauden lopussa	26 923	26 923	26 923	26 923
Vapaa oma pääoma				
Vapaa oma pääoma tilikauden alussa	39 369	15 143	24 655	16 468
Osingonjako	-10 564	-5 018	-10 564	-5 018
Vararahastosta	-	-	-	-
Muu lisäys/vähennys	-2 188	1 911	-	-
Tilikauden voitto/tappio	-7 646	27 333	- 209	13 204
Vapaa oma pääoma tilikauden lopussa	18 971	39 369	13 882	24 654
Oma pääoma yhteensä	45 894	66 292	40 805	51 578
14. Varaukset				
Vapaaehtoiset varaukset				
Siirtymävaraus tilikauden alussa	-	-	-	1 943
muutos	-	-	-	-1 943
Siirtymävaraus tilikauden lopussa	-	-	-	-
Pakolliset varaukset				
Takuuvaraus tilikauden alussa	836	663	836	663
muutos	- 151	173	- 151	173
Takuuvaraus tilikauden lopussa	685	836	685	836
15. Emoyhtiön velat tytäryhtiöille				
Ostovelat	-	-	2 898	1 504
Siirtovelat	-	-	2 819	7
Muut velat	-	-	218	4 670
Yhteensä	-	-	5 935	6 181

(1 000 mk)	Konserni		Larox Oyj	
	1998	1997	1998	1997
16. Vastuositoumukset				
Omasta puolesta				
Annetut kiinnitykset	88 825	70 910	65 910	68 910
Konserniyhtiöiden puolesta				
Annetut takaukset			17 309	18 386
Osakkuusyhtiöiden puolesta				
Annetut takaukset	1 672	-	1 672	-
Leasing -vastuut				
seuraavana vuonna	1 338	-	566	-
yli vuoden kuluttua	2 558	-	1 744	-
Eläkevastuut	235	294	235	294
Vastuut yhteensä	94 628	71 204	87 436	87 590
17. Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pidemmän ajan kuluttua				
Rahalaitoslainat	7 629	-	7 629	-
Eläkelainat	1 655	7 575	1 655	7 575
Yhteensä	9 284	7 575	9 284	7 575

MUUT LIITETIEDOT

18. Avoimet johdannaisopimukset 31.12.1998

Valuuttajohdannaiset tmk	Käypä arvo	Kohde-etuuden arvo
Termiinisopimukset	45 427	45 131
Optiosopimukset		
Ostetut	10 192	10 900
Asetetut *)	10 192	10 580

*) Annettuja optioita on käytetty ostettujen myyntioptioiden yhteydessä.

Termiini- ja optiosopimusten yhteenlaskettu käypä arvo lasketaan tilinpäätöspäivän Suomen Pankin keskipurssien mukaan. Kohde-etuuksien arvot on ilmoitettu bruttomääräisinä ostetun tai myydyn valuutan tilinpäätöshetken markkavasta-arvon mukaisesti. Optioista on ilmoitettu ne, joilla on tilinpäätöspäivänä arvoa.

19. Suojautuminen valuutta- ja korkoriskeiltä

Konsernin tavoitteena on minimoida valuutta- ja korkoriskin vaikutus konsernin kassaan, tulokseen ja omaan pääomaan.

Vahvistetun valuuttapolitiikan mukaisesti konsernin rahoitustoiminnon tehtävänä on suojata kaikki merkittävät valuuttariskit. Riskinalainen valuuttaposition koostuu pääasiallisesti myyntisaatavista, tilauskannasta, valuuttamääräisistä veloista sekä osasta tarjouskantaa.

Varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät kurssivoitot ja -tappiot sekä maksetut ja saadut preemiot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuerinä. Rahoituksen kurssivoitot ja -tappiot kirjataan rahoitustuottojen ja -kuluja ryhmään. Laroxin merkittävimmät laskutusvaluutat ovat USD, FIM, AUD, DEM ja GBP. Konsernin pääasiallinen ostovaluutta on FIM. Valuuttaposition suojaamisessa käytetään valuuttatermiinejä, valuuttaoptioita ja valuuttalainoja. Konserni suojaa myös ulkomaisten tytäryhtiöiden omia pääomia valuuttalainoilla.

Korkoriskin hallitsemiseksi konsernin lainanotto on hajautettu kiinteä- ja vaihtuvakorkoisii instrumentteihin. Tilikauden lopussa konsernissa ei ollut avoimia korkotermiinejä tai koronvaihtosopimuksia.

20. Riita-asiat

Larox Oyj:llä on vireillä kaksi oikeudenkäyntiä Outokumpu Oy:tä vastaan. Outokummun vuonna 1996 nostama patentin loukkauskanne 20 Mmk:n korvausvaatimuksineen sekä Laroxin vuonna 1997 nostama patentin mitättömyyskanne. Vuoden

1998 aikana osapuolet ovat antaneet kirjalliset vastineensa patentin mitättömyyttä koskevassa asiassa, jonka valmistelua jatketaan suullisessa istunnossa Helsingin kärjäoikeudessa maaliskuussa 1999. Kärjäoikeus käsittelee ensin Laroxin mitättömyyskannetta, jonka jälkeen käsitellään Outokummun loukkaukskannetta, mikäli mitättömyyskannetta ei ole hyväksytty. Molempien kanteiden oikeuskäsittely voi kestää useita vuosia.

Laroxin käsityksen mukaan Outokummun korvaus- ja muut vaatimukset ovat aiheettomia sekä perusteiltaan että määriltään.

21. Optiolainat

Yhtiö on 19.3.1997 päättänyt optiolainan ottamisesta. Merkityn lainan määrä on 49.000,00 markkaa. Yhtiön osakepääomaa voidaan korottaa uusmerkinnällä optiolainan perusteella enintään 490.000,00 markalla. Osakemerkintä voi tapahtua 19.2.2001-4.3.2001 välisenä aikana.

22. Optiot

Yhtiökokouksen 18.3.1998 annettavaksi päätetystä johdon optio-oikeudesta merkittiin optioiden merkintäaikana kaikki 50.000 kappaletta. Merkintöjen johdosta osakepääomaa voidaan korottaa enintään 500.000 markalla. Osakkeiden merkintäaika on 18.2.-15.3.2002.

Yhtiön hallituksella on lisäksi voimassa valtuutus antaa 50.000 kpl optio-oikeuksia, joiden perusteella osakepääoma voi nousta enintään 500.000 markalla.

HALLITUKSEN EHDOTUS VOITTOVAROJEN KÄYTÖSTÄ

Konsernin vapaa oma pääoma 31.12.1998 on 18.971.193,00 mk, josta jakokelpoista on 14.540.449,00 mk. Emoyhtiön tappio päättyneeltä tilikaudelta on 208.597,52 mk ja aikaisemmilta tilikausilta kertyneet voittovarot ovat 14.090.483,55 mk.

Hallitus ehdottaa, että osinkoa ei jaeta ja että tilikauden tappio siirretään voittovaratilille. Tämän jälkeen käyttämättömiksi voittovaroiksi emoyhtiössä jää 13.881.886,03 mk.

Lappeenrannassa 16. päivänä helmikuuta 1999

Larox Oyj

Timo Vartiainen

Katariina Aaltonen

Nuutti Vartiainen

Teppo Taberman

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Larox Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Larox Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.-31.12.1998. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös on olennaisilta osin oikein laadittu. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitalinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys taseen mukaisen vapaan oman pääoman käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme perehtyneet tilivuoden aikana julkistettuihin osavuosi- ja vuosikatsauksiin. Käsityksemme mukaan osavuosi- ja vuosikatsaukset on laadittu niitä koskevien säännösten mukaisesti.

Lappeenrannassa 16. päivänä helmikuuta 1999

Petteri Valkonen
KHT

Pasi Waris
KHT

OSAKKEET JA OSAKKAAT

Osakekohtaiset tunnusluvut

	1998	1997	1996	1994-1995	1993-1994
Tulos/osake, mk	-2,90	11,60	5,05	0,22	2,79
Oma pääoma/osake, mk	17,38	25,10	15,93	14,22	17,31
Osinko/osake, mk	0,00	4,00	1,90	1,00	2,14
Osinko/tulos, %	0,0	34,5	37,6	460,7	76,7
Efektiivinen osinkotuotto, %	0,0	6,1	5,0	4,2	5,1
Hinta/voitto -suhde (P/E)	-12,9	5,7	7,5	110,6	15,2
Osakkeen kurssikehitys					
Keskikurssi, mk	75,26	59,38	35,22	36,19	38,16
Alin kurssi, mk	30,00	38,50	25,00	23,00	23,57
Ylin kurssi, mk	96,00	74,00	42,00	69,00	59,29
Kurssi tilikauden lopussa, mk	37,50	67,00	37,60	26,20	42,50
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa					
A-osakkeet, mmk*)	26,4	46,7	26,8	17,0	30,0
B-osakkeet, mmk	72,1	127,4	73,1	46,4	49,9
Yhteensä, mmk	98,5	174,1	99,9	63,4	79,9
Osakkeiden vaihdon kehitys					
B-osakkeet, 1000 kpl	717,0	822,5	552,8	292,3	812,8
Osuus B-osakkeiden keskim. lkm:stä, %	37,1	42,6	28,6	15,7	69,0
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1000 kpl	1 933,1	1 933,1	1 933,1	1 856,8	1 178,5
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa					
A-sarja, 1000 kpl	708,0	708,0	708,0	708,0	708,0
B-sarja, 1000 kpl	1 933,1	1 933,1	1 933,1	1 933,1	1 178,5
Yhteensä, 1000 kpl	2 641,1	2 641,1	2 641,1	2 641,1	1 886,5

Osakekohtaiset luvut ovat osakeantioikaistuja. Tilivuosi 1994-1995 oli poikkeuksellinen.

*) A-osakkeen kohdalla käytetty julkisesti noteeratun B-osakkeen tilikauden viimeistä kaupantekokurssia.

Osakekannan jakautuminen sektoreittain 31.12.1998

	Osakkaiden lukumäärä	Osuus osakkaista, %	Osakkeita yhteensä, kpl	Osuus osakekannasta, %
Yksityiset yritykset	57	9,0	300 778	11,4
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	6	0,9	36 849	1,4
Julkisyhteisöt	4	0,6	185 629	7,0
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	11	1,7	75 470	2,9
Kotitaloudet	544	86,9	1 910 878	72,4
Ulkomaiset omistajat	6	0,9	122 298	4,6
Yhteensä	628	100,0	2 631 902	99,7
Odotusluettelolla			800	0,0
Yhteistilillä			8 398	0,3
Liikkeeseenlaskettu yhteensä			2 641 100	100,0

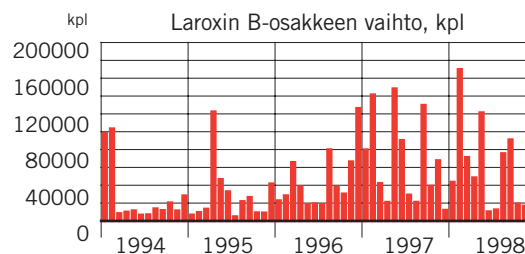
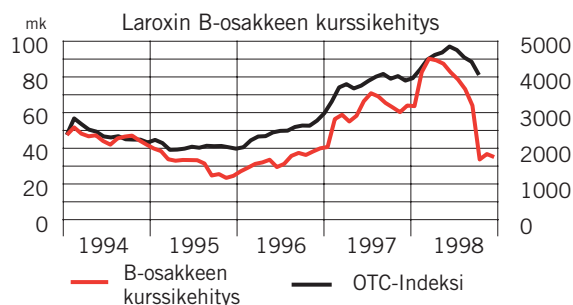
Osakekannan jakautuminen suuruusluokittain 31.12.1998

	Osakkaiden lukumäärä	Osuus osakkaista, %	Osakkeita yhteensä, kpl	Osuus osakekannasta, %
1 - 100	116	18,5	6 139	0,2
101 - 500	297	47,3	84 018	3,2
501 - 1000	106	16,9	83 511	3,2
1001 - 5000	69	11,0	156 410	5,9
5001 - 10000	11	1,7	87 165	3,3
10001 - 50000	19	3,0	487 816	18,5
50001 - 100000	4	0,6	295 463	11,2
Yli 100000	6	1,0	1 431 380	54,2
Odotusluettelolla yhteensä			800	0,0
Yhteistilillä			8 398	0,3
Liikkeeseenlaskettu yhteensä			2 641 100	100,0

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.1998

	Osuus osake- kannasta %	Osuus ääni- määrästä %
Aaltonen Terhi-Katariina	12,0	23,2
Kupias Karoliina	11,7	23,1
Vartiainen Timo	11,6	23,1
Vartiainen Nuutti	9,6	16,2
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	4,7	0,8
Merita Pankki	4,6	0,7
Capillary Oy	3,7	0,6
Vartiainen Tyyne	3,3	4,3
Thomeko Oy	2,3	0,4
Työeläkekassa	1,9	0,3

Larox Oyj:n hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistavat ja hallitsevat yhteensä 1 146 437 osaketta, mikä vastaa 65,1 % äänivallasta.

Konsernin kehitys 1993-1998

(1000 mk)	1998	1997	1996	1994-1995	1993-1994
Toiminnan laajuus					
Liikevaihto	253 363	310 519	233 120	181 771	155 264
Liikevaihdon muutos (%)	-18,4	33,2	28,2	17,1	8,5
Viennin ja ulkomaantoiminnan osuus %	89	88	91	90	90
Henkilömäärä (lkm)	303	281	268	257	210
Liikevaihto/henkilö	836	1 105	870	707	739
Kokonaisvelat	195 384	170 872	130 812	167 170	143 446
Lyhytaikaiset velat	143 385	118 386	75 970	119 484	61 091
Oma pääoma	45 894	66 292	42 066	37 552	45 729
Sijoitettu pääoma	199 335	174 528	143 997	172 104	160 392
Taseen loppusumma	243 829	239 594	175 179	206 918	191 269
Investoinnit	16 049	15 630	12 281	14 060	10 224
Tulos ja kannattavuus					
Käyttökate	13 401	55 533	36 055	27 495	34 692
Poistot	11 105	12 376	11 640	11 671	12 407
Liikevoitto	2 296	43 157	24 415	15 824	22 285
Rahoitustuotot ja -kulut	-8 370	-6 082	-7 422	-13 441	-10 669
Tulos ennen satunnaisia eriä ja veroja	-6 074	37 075	16 993	2 383	11 616
Nettotulos	-7 487	30 777	13 427	625	8 118
Käyttökate-%	5,3	17,9	15,5	15,1	22,3
Liikevoitto-%	0,9	13,9	10,5	8,7	14,4
Nettorahoituskulut -%	3,3	2,0	3,2	7,4	6,9
Tulos ennen satunnaisia eriä ja veroja -%	-2,4	11,9	7,3	1,3	7,5
Nettotulos-%	-3,0	9,9	5,8	0,3	5,2
Oman pääoman tuotto-%	-12,8	54,4	31,9	1,4	18,8
Sijoitetun pääoman tuotto -%	1,4	27,4	15,8	10,0	14,1
Rahoitus					
Quick ratio	0,7	0,9	0,7	0,6	1,1
Current ratio	1,1	1,3	1,2	1,0	1,7
Omavaraisuus-%	20,6	29,1	26,1	19,8	25,4
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	73,8	53,8	53,9	88,6	90,5

Tilikauden 1994-1995 tunnusluvut on suhteutettu 12 kuukaudelle.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAPERIAATTEET

Oman pääoman tuotto-% =	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä} - \text{verot}}{(\text{Sijoitettu pääoma} - \text{korolliset velat tilikauden alussa}) + (\text{Sijoitettu pääoma} - \text{korolliset velat tilikauden lopussa})/2} \times 100$
Sijoitetun pääoman tuotto-% =	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä} + \text{rahoituskulut}}{(\text{Sijoitettu pääoma tilikauden alussa} + \text{sijoitettu pääoma tilikauden lopussa})/2} \times 100$
Omavaraisuus-% =	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vapaaehtoiset varaukset} + \text{kertynyt poistoero} + \text{arvostuserät} + \text{vähemmistöosuus}}{\text{Vastattavaa yhteensä} - \text{lyhytaikaiset ja pitkäaikaiset ennakot}} \times 100$
Suhteellinen velkaantuneisuus =	$\frac{\text{Vieras pääoma yhteensä} + \text{pakolliset varaukset} - \text{saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$
Sijoitettu pääoma =	Oma pääoma + vapaaehtoiset varaukset + kertynyt poistoero + arvostuserät + vähemmistöosuus + pitkäaikainen vieras pääoma + lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta + lyhytaikaiset eläkelainat + rahoitusvekselit + muut lyhytaikaiset velat - laskennallinen verovelka
Quick ratio =	$\frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}}$
Current ratio =	$\frac{\text{Vaihto-omaisuus} + \text{rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$
Tulos/osake =	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä, varauksia ja veroja} - \text{verot} +/- \text{vähemmistöosuus}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä kauden aikana}}$
Oma pääoma/osake =	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vapaaehtoiset varaukset ja poistoero} - \text{lykätty verovelka}}{\text{Osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä kauden lopussa}}$
Osinko/osake =	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{Osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä kauden lopussa}}$
Osinko/tulos =	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Tulos/osake}} \times 100$
Efektiivinen osinkotuotto-% =	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Osakeantioikaistu viimeinen kaupantekokurssi kauden lopussa}}$
Hinta/voitto-suhde (P/E) =	$\frac{\text{Osakeantioikaistu viimeinen kaupantekokurssi kauden lopussa}}{\text{Tulos/osake}}$
Osakkeen keskikurssi =	$\frac{\text{Osakkeen markkamääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä}}$
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa =	Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa x kauden viimeisen päivän kaupantekokurssi painotettuna osakkeen kaupankäyntimäärällä
Osakkeiden vaihdon kehitys =	Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä ja sen suhteellinen osuus osakesarjan kokonaismäärän painotetusta keskiarvosta kauden aikana

Larox Oyj
PL 29
53101 Lappeenranta
Puhelin (05) 668 811
Telefax (05) 668 8277
Email info@larox.com
Internet www.larox.com